İKTA DERGİSİ

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları

Yıl: 2 • Sayı: 5 • Mart 2026

0 000310 855123

SOKRATES
-FİLOZOF-

EBU ZER
-SAHABE-

MİLATTAN ÖNCE
ATİNA'DA

MİLATTAN SONRA
ŞAM'DA

MÜESSSES NİZAM (KURULU DÜZEN)
KARŞISINDA GERÇEĞİN KORKUSUZ SESLERİ.

İki İsim ve Düşündürdükleri / 1

Başlarken / 3

İmam Hatipler: Dini Değerleri Muhafaza Mücadelesi ve Kahramanmaraşlı Sandal Hoca
YUSUF GÜNEY / 4

Doğruyu Söylemek ve Yöneticileri Doğruya Yönlendirmek
AHMET SANDAL / 8

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler / 10

Cesur Yeni Dünya'ya Karşı En Muhkem Kale; Oku, Düşün, Sorgula, İnsan Kal.
MEHMET YUMRUTAŞ / 11

Bayramlık
ALİ KÜÇÜKDAĞLI / 14

Layık Mıyım?
DÖNE ARIK / 15

Sükûtun Estetiği
CUMA YILMAZ / 17

Bir Lokmanın Hikayesi: Çocuklar, Gıda ve Bilinmeyenler
GÖKHAN SEVİNÇ / 19

Fıkra Severler İçin Kılavuz
DURDU GÜNEŞ / 21

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler / 23

Mustafa'm
AHMET İSPİRDOĞAN / 24

Görünmeyen Yalnızlık ve Modern Toplum
ALPER ESKİKILIÇ / 25

İkiz Kardeşler Vefa ile Sefa
ALİ KÜÇÜKDAĞLI / 27

Yerin Altını Okumak
SABAHATTİN TURAN / 29

Çoban Çeşmesi
ÖMER ÇAĞLIN / 31

Pencereleri Folyo Hatıraları Zifiri
YUSUF ÇELİK / 32

Dernek Faaliyetlerinden Kareler / 34

Her Şey Değişirken Biz Neyi Sabit Tutmalıyız?
BÜŞRA ERSÖZ / 42

Ya Beklenen Nesil Sizsiniz Ya da Nesilsizsiniz!
AHMET SANDAL / 45

Güre Cumhuriyet Mahallesi, Orman Kampı Caddesi, No: 2 Edremit/BALIKESİR

0 266 384 60 60

adrinatermal

adrinahotel

adrina
termal hotel
health & spa
★ ★ ★ ★ ★

İki İsim ve Düşündürdükleri

SOKRATES
-FİLOZOF-

MİLATTAN ÖNCE

ATİNA'DA

Müessses Nizam
(Kurulu Düzen)
karşısında gerçeğin
korkusuz sesleri.

EBU ZER
-SAHABE-

MİLATTAN SONRA

ŞAM'DA

Dergimizin ilk sayısından itibaren bir hususu gerçekleştirmeye niyet ettik ve elhamdülillah o minval üzere gidiyoruz. İlk sayfada Derneğimizin Logosu çerçevesinde, "bir resim ve düşündürdüklerini" belirttik. Dergimizin ikinci sayısında da üç tabloyu tek bir resim halinde yayınlamış ve o resim üzerinden düşündüklerimizi açıklamıştık. Dergimizin üçüncü sayısında da ön kapakta bir harita (Misak-ı Milli Sınırlarının yer aldığı bir harita) yer almış ve "Bir Harita ve Düşündürdükleri" başlığı altında görüşlerimizi açıklamıştık. Dergimizin dördüncü sayısını 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Büyük Depremine ayırdığımız için, kapakta buna ilişkin resimler vardı. O kapaktaki resimleri de "Üç Resim ve Düşündürdükleri" bağlamında açıklamıştık

Evet, Dergimizin beşinci sayısında "İki İsim ve Düşündürdükleri" başlığı altında görüşlerimi açıklıyorum.

Önce o iki ismi belirtelim. Sokrates ve Hazreti Ebu Zer (ra). Birincisi Atina'da, ikincisi Mekke ve Medine ile Şam'a yaşadı.

Öncelikle şunu beyan ediyorum. Bu iki isim de bizimdir, bu iki isim de bizdendir.

Ve bu iki ismin ortak özelliği, (yaşadığı dönem ve yer farklı olsa da) bizim için önemli olan müşterek vasıfları, bulundukları dönemin ceberrut kral, tiran, hükümdar, vali, emir, şah ne derseniz deyin, en üstteki yöneticilerine karşı gerçeği korkusuzca haykırmışlardır. Yani müesses nizama (kurulu düzene) karşı gelmişlerdir. "Karşı gelmişlerdir" derken, elbette kaos ve anarşi çıkartmak ya da isyan etmek suretiyle değil, yalnızca hür fikirlerini açıklama ve dosdoğru yolu göstererek kurulu düzene (müesses nizama) karşı gelmişlerdir

Tabi o karşı gelişin bedelini de ödemişlerdir.

Filozof Sokrates yaşadığı yıllarda, yani Milattan Önce, 469-399 arasında "Atina'daki kurulu düzene ve "çok tanrılı Atina Dinine" karşı düşünceler içinde olan ve bu düşüncelerini hiç korkmadan ifade eden bir saygın kişidir. Bu düşüncelerinden dolayı idama mahkum edilmiştir.

Filozof Sokrates "baldıran zehiri" içtirilerek öldürülmüştür. Sokrates sürgüne gitme seçeneğine de sahipti. Sürgüne gönderilmesinin şartı şuydu: "Sürgüne gideceksin ve artık hiç konuşmayacaksın ve düşüncelerini ifade etmeyeceksin." Sokrates ölümü seçmiştir. Çünkü, ha susacaktı, ha öleceki. Hiç farkı yoktu. Sokrates öldürülürken o anda yanında bulunan Karısı şöyle seslenir: "Neye üzülüyorum biliyor musun? Seni suçsuz yere idam ediyorlar." Sokrates ölürken dahi müthiş bir mesaj vermiştir: "Bir de suçlu yere mi öldürülseydim."

Hazreti Ebu Zer (ra), bir sahabe ve o da Sokrates gibi, düşüncelerini korkmadan, çekinmeden ifade eden bir saygın şahıstır. Suriye'de bulunduğu sıralarda Muaviye'nin bazı harcamalarını ve Müslümanların ihtiyaç fazlası mallarını Allah yolunda sarfetmeyip biriktirmelerini şiddetle eleştirdi. Hazreti Ebu Zer'in bu görüşleri bilhassa fakir halk ile yönetime muhalif kimseler arasında ilgi gördü ve hem yönetim hem de zenginler aleyhine bir hareketin başlamasına sebep oldu. Suriye Valisi Muaviye ile araları açılınca Muaviye halkın onunla konuşmasını yasakladı ve kendisini ileri gelen bazı sahabelere onu şikayet etti.

Filozof Sokrates ve Sahabe Hazreti Ebu Zer (ra), her ikisi de aynı duygunun ve aynı görüşün mümtaz (seçkin) insanlarıdır. Birisi yani Sokrates, Hazreti İsa (as)dan önce yaşamıştır. Birisi yani Ebu Zer (ra), Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed (asm)in zamanında yaşamış ve Peygambere tabi olmuştur. Her ikisi de Hakkın ve Doğru'nun yanında olmuşlardır. Ve Hak ve Doğruluk adına görüş ve fikirlerini açıklamaktan asla çekinmemişlerdir. Ve yaşadıkları dönemdeki Müesses Nizamın (Kurulu Düzenin) temsilcilerine, haksızlık yaptıklarında ve doğruluktan ayrıldıklarında karşı gelmişleridir. Her ikisinin de ruhları şad olsun. Vesselam.

İNSAN KİTAP VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI (İKTA) DERGİSİ

"İnsan, İlim, İrfan, Kitap, Kültür, Eğitim ve Toplum"

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği adına
İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ahmet SANDAL

Başyazar
Ali KÜÇÜKDAĞLI

Yıl: 2
Sayı: 5

Abone Bilgileri
Dergimize abone olmak isteyenlerin, 1 yıllık abonelik ücretini aşağıda belirtilen IBAN numarasına peşin olarak yatırmaları gerekmektedir.

Abone Bedeli
Aylık: 100 TL
Yıllık: 1.200 TL

Banka Hesap Bilgileri
Banka: Türkiye Emlak Katılım Bankası
Şube: Kızılay Şubesi
IBAN: TR93 0021 1000 0008 1440 1000 01
Açıklama: Ad Soyad – Dergi Aboneliği

İdare Yeri
Beştepe Mah. Zübeyde Hanım Cad. No:56/5 Azaflı İş Merkezi
Yenimahalle /Ankara

Tasarım ve Baskı
ARCS Matbaa Sertifika No: 49427
Zübeyde Hanım Mah. Sebze Bahçeleri Cad. No: 74/101
İskitler /ANKARA
Basım Tarihi: Mart 2026

ISSN: 3108-5512

E- Posta: insankitaptoplum@gmail.com

"Bu dergideki yazıların idari ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir."

بسم الله الرحمن الرحيم

Başlarken

Ahmet SANDAL

Dergimizin beşinci sayısının çıkmasını nasip eden Rahman ve Rahim Olan Sevgilimiz Hazreti Allah'a (cc) hamd ediyor, Sevgililer Sevgilisi Peygamberimiz Hazreti Muhammed'e (asm) salat ve selam arz ediyorum.

Dergimizin bu sayısında da, diğer 4 sayısında olduğu gibi "İnsan Kitap ve Toplum" bağlamında yazılar, sözler ve şiirler bulacaksınız. Bu yazımızda özellikle "Doğru'yu Söylemek ve Yöneticileri Doğru'ya Yönlendirmek" fikrini ve bu önemli kuralı hatırlatacağım ve önemli bir noktaya dikkat çekeceğim. Dergimizin diğer yazarları da kendileri açılarından önemli gördükleri hususları yazarak, onlar da fikir beyan edecekler ve dikkat çekecekler.

Gerçekten de yazmak dikkat çekmektir, yazmak hatırlatmaktır.

Elhamdülillah biz de yayınlamış olduğumuz 35 kitap ve yazmış olduğumuz nice makale ve köşe yazısı ile şiirlerimizle Hakk'a ve Doğruya dikkat çekiyoruz. Bizim yaptığımız bir tebliğdir.

Bizim yaptığımız bilmeyi sağlamaktır.

Dergimizin bu giriş kısmında şu iki örnek hadiseyi ve o hadiselerde geçen mesajı dikkatlerinize sunuyorum. Bu örnek olaylarda "bilmek" ve bilmemek "arasındaki fark mevcuttur.

BİRİNCİ OLAY:

Sevgili Peygamber Efendimiz (asm) risaletin onuncu yılının Şevval ayında (Mayıs-Haziran 620 yılında yanına evlatlığı Zeyd b. Harise'yi alarak halkını İslam'a davet için Taif'e gitti.

Ancak Taif'liler İslam davetine karşı çıktıkları gibi Alemlerin Efendisi İki Cihan Serveri Peygamberimizle (asm) alay ettiler ve kibir gösterip karşı geldiler. Daha da acı olanı ve hüzün vereni, Taif'in ileri gelen müşrikleri, o beldedeki cahil çocuk ve gençleri toplayıp Sevgili Peygamberimizi (asm) taşlattılar. Hazreti Zeyd (ra), Peygamberimizi (asm) taşlardan korumak için siper olsa da taşların Peygamberimize (asm) isabet etmesine engel olamadı. Sevgili Peygamber Efendimiz (asm) kanlar içinde kaldı. O manzara karşısında Cebrail Meleği, "ya Muhammed (asm) izin verirsen, bu dağları bu kavmin başına yıkıp da bunları yok edelim" dedi. Bu rica karşısında Sevgili Peygamberimiz (asm) "asla ve asla böyle bir şeye izin veremem. Onlar bilmiyorlar. Bilselerdi böyle yapmazlardı" diye buyurmuştur.

Gerçekten aynı kişiler daha sonra Müslüman olduklarında ve artık "bildiklerinde", bırakın böyle bir taşlama ve saldırıyı, Sevgililer Sevgilisi Hazreti Muhammed Aleyhisselatu Vesselamın yanında saygısızca konuşmaktan ve O'na en ufak bir rahatsızlıktan daha çekinmişler ve imtina etmişlerdir.

Anlıyorsunuz değil mi? İnsanlar aynı insan, ancak bildiklerinde tavır ve davranışları yüzde yüz değişiyor.

İKİNCİ OLAY:

Cahiliye döneminde Müslüman olmadan önce gaddarlığıyla tanınan ve hatta kendi kız çocuklarını dahi diri diri toprağa gömmekten çekinmeyen bir kişi, Müslüman olduktan (sahabe olmakla şereflendikten) sonra, "bir karınca ezerim, ayağımın önüne bir böcek ya da başka bir hayvan çıkar da görmeden basıp da zarar veririm" diye hassas bir düşünce içine girip ayağına çıngırak (zil) takarak yürümüş ve o çıngırak, o zil sesiyle önündeki hayvanların kaçmasını sağlamıştır.

Fark ediyorsunuz değil mi? İnsan aynı insan, ancak bildiğinde tavır ve davranışı yüzde yüz değişiyor.

"Bilmek ve bilmemek!" İşte asıl mesele bu! Bizim bu Dergiyi çıkartmaktaki esas nokta-i maksadımız da bu. Yani insanların "bilmesini sağlamak." Ya da bilmesini teşvik etmek ve bilmenin önemli olduğunu hatırlatmak.

Sizin gibi düşünmeyen ve yanlış yolda olanlara kızmayın, "bilmiyorlar" diyerek, onların bilmesini sağlayın.

Yusuf GÜNEY

Gümrükler Muhafaza (E) Genel Müdürü, Kayseri İmam Hatip Mezunları Derneği (KİMDER) ve Ankara Temsilciliği Kurucu Üyesi, Önder Ankara İmam Hatipler Derneği Kurucu Üyesi

İmam Hatipler: Dini Değerleri Muhafaza Mücadelesi ve Kahramanmaraşlı Sandal Hoca

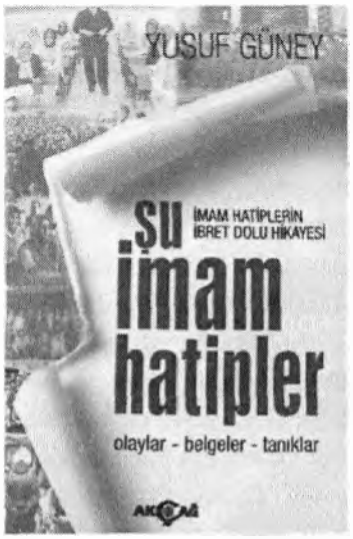

Eğitim hayatına girdikleri günden beri, özellikle 1951'den bu yana, 75 yıldır imam hatipler üzerine çok şeyler yazıldı, söylendi. Dahası, belki de, imam ve hatip ifadesinin ilk kullanıldığı 1913'lü yıllar olmasa bile, imam ve hatip mektebi adıyla bir okul olarak açıldıkları 1924 yılından bu yana din adına konuşulan konuların başında yer aldı.

İmam Hatipler niçin bu kadar tartışma konusu oldu? Muarızları tarafından niçin bu kadar üzerine gidilerek engellenmek istendi? Ve niçin muhatapları tarafından da bu kadar sahiplenildi? Bu ülkede başka okullarda vardı. Normal devlet okulları ile yerli ve yabancı kolejler de vardı. Onlarla ilgili bu kadar hararetli tartışmalar yapılmadı da imam hatiplerle ilgili tartışmalar yapıldı. İmam hatip davasına sahip çıkanların yaptıkları yalnızca kuru bir "okul taassubu" mu idi?

Bütün bu soruların cevabını bir tek cümleyle özetlemek mümkün: İmam hatipler üzerinden yürütülen bir "dini değerleri muhafaza mücadelesi".

Cumhuriyetin kurulduğu günden bugüne, bu ülkenin dindar insanları ile şu veya bu sebeple yeni devletimizin idare şekli olan Cumhuriyetin temel ilkelerinden biri olarak belirlenen "laiklik" ilkesini bilerek veya bilmeyerek din aleyhine yorumlayan/tatbik eden kesimler arasındaki mücadele. Neden böyle olmuştu? Niçin böyle olmuştu?

Bu kesimler Osmanlı gibi koskoca bir devletin çöküşünün nedenini dinde, din adamlarında ve dini kurumlarda mı görmüşlerdi? Onlara göre geri kalmışlığımızın nedeni din miydi? Bundan mı bu ülkede din adına ne varsa ona karşı mücadele ediyorlardı? Ya da bu ülkenin insanlarını dinden uzaklaştırmak gerektiğini düşünen yabancı devletler, bize bu konuda Lozan'da bir bir telkinde veya bir dayatmada mı bulunmuşlardı? Böyle bir dayatma tatbik sahasına mı konulmak isteniyordu?

Her ne olmuşsa olmuş, bu iki kesim arasında yüz yıla yaklaşan bir mücadele başlamıştı. Bir tarafta manevi değerlerimiz kaybolmasın diye, Allah kelamı unutulmasın diye, 'evladım hiç olmazsa imanını korusun' diye her türlü çileye, yokluğa, ızdıraba, zulme katlanan bir kesim, diğer tarafta dini değerlere mesafeli ya da karşı olan ve bu gayretleri, bu çabaları engellemek için her yolu deneyen, onca hile ve desiseye, zulme başvuran bir kesim. Geriye doğru tarihin yapraklarını çevirdiğinizde buram buram bunu hissedersiniz, bunu görürsünüz. Onca yaşanmışlıklar içinde onca hatıralar da bunu teyid eder. Bu bakımdan hatırları yazmak, yazılanları okumak çok önemlidir. Ancak ne yazık ki; biz Türk toplumu olarak, okuma alışkanlığımız olmadığı gibi yazma alışkanlığı da olmayan bir toplumuz. Halbuki biz, hem çok okumalı hem de her yaşanılanı yazmak durumundayız. Birileri tarafından sık sık slogan halinde tekrarlandığı gibi, "Unutmamalı ve unutturmamalıyız." Aksi halde tarih tekerrür eder ve etmeye de devam edecektir. Ve yazılmayan, yalnızca sözde kalan, sadece kulaktan kulağa aktarılanlar da gün be gün asıl oluş şeklindeki orijinalliğini kaybedecek, gün gelecek tümden kaybolup, unutulup gidecektir.

Biz de bu yazımızda bu konuya dikkat çekmek istedik. Akçağ Yayınlarından çıkan "Şu İmam Hatipler" adlı eserimizle, naçizane deryada damla misali, yaşanmış onca hatıraları bir araya getirmeye, bizzat yaşayanların dilinden yaşadıklarını yazmaya çalıştık. Ortaya öyle bir tablo çıktı ki, yukarıda bahsettiklerimizi aynıyla teyid eden bir tablo.

Şimdi isterseniz kitabımızda yer alan onlarca ibretlik hatıradan örnek kabilinden birkaç hatırayı nakledelim.

Önce İmam Hatip Okullarının banisi Merhum Milli Eğitim Bakanımız Tevfik İLERİ'ye ilişkin bir hatıra nakledelim. Bir zerafet örneği, bir Kur'an sevdalısı.

"Bize Bir Ziyafet Yok mu?"

Dönemin Maarif Vekili (Milli Eğitim Bakamı) Merhum Tevfik İLERİ Kayseri İmam Hatip Okulu'nu ziyarete gelir. Okulu gezdikten sonra müdüre;

-Müdür Bey! Bize bir ziyafetin olmayacak mı?, deyince Müdür Bey bir an şaşkınlık geçirir, telaşlanır "Ne ziyafeti, lokantaya mı götürmem gerek, nereden ne yemek getireyim diye düşünürken Bakan Bey:

-Bize bir aşr-i şerif dinletmeyecek misin? deyince; Müdür beyin şaşkınlığı geçer ve;

- Hay hay Efendim, der. Öğrencilerden Abdullah BAKIR bir aşır okur. Bakan ve yanındakiler Abdullah BAKIR'ın Kur'an-ı Kerim okumasını çok beğenir ve mest olur.

Bakan Bey geceyi Şeker Fabrikası'nın misafirhanesinde geçirir. Misafirhane de beraber kaldığı eşine; "Müthiş bir aşır dinledim" deyince, eşi; "Ben de dinlemek isterim" der. Bunun üzerine Bakanın isteği ile aynı gece polisler Taşçıoğlu Kur'an Kursu'nda kalmakta olan Abdullah BAKIR'ı Şeker Fabrikası'na götürürler. Abdullah BAKIR oradaki misafirler huzurunda da uzun tilavette bulunur. Onun okuyuşundan çok etkilenen Bakan Tevfik İLERİ, Abdullah BAKIR'a, yaz tatilinde, Ankara'da kendi evinde kalmasını teklif eder. Abdullah BAKIR bu teklifi kabul eder ve Bakan beyin eşi hanımefendi, milletvekillerinin, bakanların eşlerini cumartesi günleri toplar, böylece yaz boyunca evde Kur'an okunup Kur'an dinlerler.

İlk kurulan imam hatip okullarından Ankara İmam Hatip Okulu'na ilişkin bir hatıra nakledelim. Bakınız bu okulumuz hangi şartlarda eğitim-öğretime başlamış.

Garajda Eğitim- Ankara İmam Hatip Okulu

1952 yılında Rum Patriği Athenagoras, bir grup Metropolid, Papaz ve bir Milletvekili ile Ramazanı tebrik etmek üzere Ankara'ya gelir. Cumhurbaşkanı dahil diğer devlet adamlarını ziyaret ettikten sonra -Opera meydanındaki Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kullanılan binaya- Diyanet İşleri Reisi Eyüp Sabri (HAYIRLIOĞLU) Efendi'yi de ziyarete giderler. Sonra Patrik, henüz 1 yıl önce, 18 Aralık 1951 tarihinde açılmış olan Ankara İmam Hatip Okulu hakkında bilgi ister. Bu istek üzerine Reis çok sıkılır, kızarır ve;

"- Memleketimizde bozuk bir zihniyetin tesiriyle bir çeyrek asır büyük ihmale uğrayan

İslam din müesseselerinin yeni açılmaya başladığını, bu sene ancak beş-altı kadar okul

açılabildiğini, fakat gelecek sene bütün memlekete şamil teşkilat yapılacağını" söyler.

Patrik Ankara'daki İmam-Hatip Okulunun nerede olduğunu sorunca, Diyanet Reisi

yerlerin dibine geçer gibi ter döküp sakalını sıvazlayarak:

"- Evet Efendim, der. Acele karar verildi. Milli Eğitim Bakanlığı henüz bir yer tedarik

edemedi. Muvakkaten bizim dairenin alt katına aldık."

Sonra Patrik Okulu görmek ister. Reis büsbütün şaşırır, söyleyecek söz bulamaz. Yutkunarak.

"- Buyurunuz efendim!" der.

Fakat Reis kendisi onlarla çıkmaz. Görevli bazı memurlar Patrik'le birlikte İmam-Hatip Okulunun olduğu bodrum kata inerler. Patrik ve maiyyeti hayret ve dehşet içerisinde kalırlar. Çünkü yerler çamurludur. Burası geceleri Reisin otomobiline garaj vazifesi görmekte, gündüzleri ise İmam-Hatip Okulu olmaktadır. Duvarları delik-deşik ve her tarafından sefalet akmaktadır. Sıralar kırık-dökük-tür. Rutubet ve yemek kokusu her tarafa sinmiştir. Çocukların üzerleri lime limedir. Yarım papuçlar, yırtık ve yağlı kasketler, yamalı poturlar, topukları soyulmuş çoraplar. Mektep Müdürü'nün nefesi tutulmuş, ne diyeceğini bilememektedir. Patrik sorar:

"- Efendiler Kur'an okuyorlar mı, Ezan okuyorlar mı?"

"- Okuyorlar efendim, Arzu ederseniz bir parça okutalım."

"- Hacet yok efendim. Hangi harflerle okutuyorsunuz?"

"- Arap harfleri ile efendim"

"- Güzel. Doğrusu da budur. Başka türlü Kur'an okunmaz."

Patrik cenapları çocukların arkasını sıvar:

"- Evlatlar, der. Siz din adamı olacaksınız. Ahlaklı, imanlı ve şuurlu olunuz. Bilhassa maneviyata ehemmiyet veriniz, derslerinize güzel çalışınız.; "

Şimdi de hocalar... Emsali görülmemiş bir fedakarlık örneği vererek öğrencilerinin yetişmesi için ne türlü zahmetlere katlanmışlar. Bunlardan biri; imam hatiplerin kuruluşuna öncülük eden hocalardan, Maraş İmam Hatibin kurulmasına öncülük eden Sandalzade Osman Hocaefendi.

Fedakârlığın Böylesi

Mehmet Güneş Bey anlatıyor:

Okulun pansiyon başkanı olduğum için erkenden kalkar, suyun ısınıp ısınmadığını, kahvaltının hazırlanışını filan kontrol ederdim. Yine böyle bir sabah, erkenden kalktım. Hava buz gibiydi. Dondurucu bir soğuk vardı. Maraş'ın o meşhur poyrazı çatıları uçuruyor, önüne gelen ne varsa, hepsini sürükleyip götürüyordu.

Sabah namazından epey önceydi. Okulumuza gelen yola şöyle bir göz attım ve çok şaşırdım. Çünkü, epey uzak bir mesafede, yolda bir silüet belirdi. Merak edip biraz daha baktım; evet yanılmamıştım, bu bir insandı. Neredeyse diz boyu olan karlı zeminde, düşe kalka yürümeye çalışıyordu. O müthiş soğukta, tek başına idi.

Birkaç adımda bir yere kapaklanıyor, sonra kalkıp üstünü başını silkeliyordu. Durup etrafına bakıyor, basmak için daha uygun bir yer arıyor ve tekrar yürüyordu. Ancak, birkaç adım sonra, yine karlı zemine kapaklanıyordu.

Ben bu manzarayı seyrederken, "Bu sarhoş kim acaba?" diye düşünüyor, onun aklı başında bir insan olacağına asla ihtimal vermiyordum.

Fakat, biraz daha yaklaşınca, bu zatın Sandal Hocamız olduğunu heyecanla fark ettim. Evet, doğru görüyordum ama Hocamızın o saatte okulda ne işi vardı? Bu düşünceler içinde hemen koştum. Hocama ulaştım. Onu yine karlı zemine düşmüş olarak buldum. Derhal kucaklayıp kaldırdım.

Elleri buz gibiydi. Morarmış dudakları titriyordu. Saçı sakalı karmakarışıktı, çehresi dağılmıştı. Böyle bir haldeyken, kendisini benim kucağımda bulunca, tebessüm etmeye çalışarak, oflaya poflaya dedi ki:

"Mehmet Efendi oğlum, işte yaşlılık böyle bir şey... Aman yaşlanmamaya çalış"

Ben de ağlamamaya çalışarak, "Muhterem Hocam, elinizi ayağınızı öpeyim, bu tipide, bu karda kışta, bu saatte burada ne işiniz var?" dedim. Yüzüme öyle derin, öyle manalı baktı ki... O bakışını hiç unutamam. Tabii söylediklerini de... Demişti ki;

"Oğlum Mehmet Efendi! Siz İmam-Hatipe gelmeden önce Kur'an-ı Kerim okumayı öğrenmişsiniz. Maşaallah, güzel de okuyorsunuz. Amma yavrum, burada mübtediler (başlangıçta olanlar) var. Kur'an okumaya yeni başlayan bu talebeler için, ders saatinden evvel, bir saat Kur'an-ı Kerim dersi veriyorum. Onlar için çıktım yola..."

Seksenine merdiven dayamış bir insanın bu adanmışlık heyecanını, hocalık aşkını, o kavurucu soğukta bizzat gördüm ama kavramakta hâlâ zorlanırım. Koluna girip, yavaş yavaş okula getirdim. İçeriye girince, üstünü başını silkeledi, düzenledi ve sınıfa girip öğrencilerini beklemeye başladı.

Ömer Faruk Paksu Hoca ekliyor;

"İşte yine öyle soğuk bir kış günü okula gelirken, buzlu zeminde kaymış, sertçe düşmüş ve ayağı kırılmıştı.

Buna rağmen, dersini hiç aksatmamış, alçıya alınmış ayağı ile okula gelmeyi sürdürmüştü. O zamanlar, Maraş'ta taksi az ve pahalı olduğundan, ancak zenginler binebilirdi. Hocaefendi, okulun verdiği ders ücretinin daha da fazlasını taksiye verir, derslerinin boş geçmesine gönlü asla razı olmazdı."

Editörün Notu:

Bu noktada şu hususu da beyan etmek isterim. Aile Büyüğümüz Hafız Osman Sandal Milli Mücadele yıllarında Kahramanmaraş'ın düşman işgalinden kurtuluşunda büyük yararlılıklar göstermiştir. (Kendisi Kahramanmaraş'ta bizzat Milli Mücadeleye destek vermişken bir Kardeşi de 1. Dünya Savaşı'nda Galiçya Cephesi'nde şehidlik mertebesine ulaşmıştır. İsmi Mehmed Sandal'dır. O da Babamın Amcasıdır. Allah rahmet eylesin, mekanı cennet, ruhu şad olsun. Dedem Hacı Murteza Sandal Yemen Cephesi'nde savaşmıştır. Cümlesinin ruhları şad mekanları cennet olsun.)

Bu yazı minvalinde bir hususu daha ifade etmek istiyorum. Kahramanmaraşlı Hafız Osman Sandal'ı anlatan kitaplar 2000'li yıllardan sonra çıkarılmaya başlandı. O kitaplar ile birlikte birçok kişi Sandal Hoca hakkında bilgi sahibi oldular. Ancak biz çocukluğumuzdan beri Aile Büyüğümüz Hafız Osman Sandal hakkında bilgi sahibi idik. Çünkü Babam, tüm çocuklarına Amcası Sandal Hoca'yı anılarıyla birlikte anlatmıştır. Tabi Rahmetli Babam, Amcası Sandalzade Osman Efendi ile gurur duyardı.

Bize derdi ki, "Amcam Hafız Osman Sandal, çarşıya indiğinde esnaf alışverişi bırakıp Sandal Hoca geçiyor" diye saygıyla selam verirlerdi. Babamdan Amcası Sandal Hoca hakkında bu kadar övgü dolu sözleri ilk duyduğumuzda çocukluğumuzda öyle düşünmesek de, yaşımız büyüdükçe "acaba Babam, Amcası hakkında biraz abartıyor ve çok övüyor" diye düşünmeye başlamıştım ki, yanıldığımı anladım. "Babam az bile anlatmış" dedim.

Yazar Vehbi Vakkasoğlu'nun "Bir Devrin Muhteşem Alimi Sandal Hoca" isimli kitabında, şöyle bir anekdot var. "Hafız Osman Sandal'ın Belediye otobüsünde olduğunu gören Belediye otobüsü şoförleri güzergahı değiştirip Sandal Hoca'yı evine bıraktıktan sonra normal güzergahlarına dönerlerdi."

Böyle bir saygı görmek herkese nasip olmaz. Babam Rahmetli Marangoz Mehmet Usta, Amcası Sandal Hoca'yı övmekte ve ısrarla tanıtmakta haklıymış. Cümlesinin ruhları şad olsun.

Ahmet SANDAL

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı, Şair ve Yazar.

Doğru'yu Söylemek ve Yöneticileri Doğru'ya Yönlendirmek

Doğru'yu söylemek zor mudur? Yoksa kolay mıdır?

Doğru'yu söylemek önemlidir.

Kolay mıdır, zor mudur?

Bunun cevabı zaten sizde mevcuttur.

Ben bu yazıda Doğru'yu söylemek zor mudur, kolay mıdır" tartışmasına girmeden, Doğru'yu söylemenin mühim, hatta elzem olduğunu beyan ederim öncelikle.

Evet, Doğru'yu söylemek mühimdir. Ve en gerekli bir husustur.

Niye mühimdir? Niye gereklidir?

İki açıdan mühimdir.

1-Siz mesul olmaktan kurtulursunuz.

2-Doğru'yu söyleyerek yöneticileri Doğru'ya yönlendirirsiniz.

Burada bu iki noktayı işaret ettikten sonra şu akla gelmektedir.

Doğru'yu söylemek "yöneticileri yönlendirmek için mi gereklidir yalnızca?"

Hayır, tüm hayatın her safhasında, kime karşı olursa olsun, Doğruyu söylemek ve herkesi Doğru'ya yönlendirmek

Elbette Doğru'yu söylemek, Bu Dünya'da her zaman gereklidir. Herkes için gereklidir. A'dan Z'ye, beşikten mezara, her daim gereklidir.

Ancak bu Dergide, bizim iki kişinin ismini öne çıkarttığımız ve hatta isimlerini kapak resmi de yaptığımız bir ahvalde, Doğru'yu söylemek derken, yalnız "Yöneticileri ikaz etmek ve onları Doğru'ya yönlendirmek" noktasında görüşlerimizi ve düşüncelerimizi açıklayacağız bu yazıda.

Tabi Doğru'yu söylemek ve Doğru Yola çağırmak kadar önemli bir husus da dosdoğru ve emrolunduğumuz gibi yaşamaktır. Hud Suresi 112. Ayette Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "(Ey Habîbim!) Emrolunduğun gibi istikâmet üzere ol! Sen'inle beraber tevbe eden (mü'min)'ler de emrolundukları gibi istikâmet üzere olsunlar! Ve sakın (bu hususta) aşırılığa kaçmayın!" İki Cihan Serveri Alemlere rahmet olarak gönderilen Hazreti Paygamber (asm), bu ayete işaretle, "Beni Hûd Sûresi ihtiyarlattı" buyurmuştur. (Tirmizî, Tefsîr, 56/3297; Kurtubî, IX, 107) Abdullah bin Abbas (r.a.) bu ayetle ilgili olarak şöyle beyan etmiştir:"-Kur'an-ı Kerim'de Resulullah için bu ayet-i kerimeden daha şiddetli bir hitap vaki olmamıştır."

Evet, dosdoğru olmak ve emrolunduğumuz gibi yaşamak mühim. Tabi biz bu yazıda, dosdoğru yaşamak yanında, "Doğru'yu göstermek ve Doğru'ya çağırmak" konusu üzerinde duracağız.

Şimdi başlayalım.

Antik Atina'da yöneticileri Doğru'ya yönlendirdiği ve doğruları haykırdığı için yargıladılar. Sokrates kendisini yargılayan müesses nizamın (kurulu düzenin) adamlarına şöyle seslendi: "Ben Allah tarafından bu Devlete gönderilmiş bir at sineğiyim. Bu Devlet, koca cüssesi nedeniyle yavaş hareket edebilen ve canlanması gereken bir attır. Ben de Allah'ın bu Devlete musallat ettiği bir at sineği gibi sizi uyandırmaya ve uyanmaya çalışıyorum. Boyunca her yerde sizi uyandırıyorum, hareketlendiriyorum, azarlıyorum ve ikna ediyorum. Allah sizi düşünerek bir at sineği daha göndermezse, hayatınızın geri kalanını uyuyarak gaflet içerisinde geçirirsiniz."

Antik Atina Yöneticileri Sokrates'i dinlemek ve gösterdiği yolda ilerlemek yerine onu idama mahkûm ettiler ve Sokrates'e verilen ceza gereğince ona zorla "baldıran zehiri" içtirilerek hayatına son verdirdiler.

Hazreti Ebu Zer de (Allah ondan ebeden razı olsun) bir ikaz edici ve yöneticilere Doğru'yu göstericiydi. Hazreti Ebu Zer, Mekke'de Sevgili Peygamber Efendimizin (asm) insanları bir olan Allah'a inanmaya davet ettiğini duyunca oraya gitti ve birçok güçlükten sonra Resulullah'ı bularak Müslüman oldu. Kâbe'nin yanına giderek Müslümanlığını ilân eden Ebu Zer müşrikler tarafından kıyasıya dövüldü; ancak Abbas b. Abdülmuttalib'in araya girmesiyle ölümden kurtuldu. Ertesi gün yine aynı yerde Müslüman olduğunu söyleyip dövülünce Hazreti Peygamber (asm) onu, kabilesinin halkını İslâmiyet'e davet etmek üzere geri gönderdi ve çağrılmadıkça Mekke'ye gelmemesini istedi. Ebu Zer aldığı emri aynen uyguladı ve gayretleri sayesinde kabile halkının yarısı İslâmiyet'i kabul etti. Hazreti Peygamber'in (asm) vefatından sonra halifeliğe Hazreti Ali'nin daha layık olduğu kanaatini taşımakla birlikte Hazreti Ebu Bekir'e (ra) biat edildiğini görünce o da biat etti. Hazreti Ömer'in (ra) hilafeti söz konusu olunca hilafetle ilgili görüşü değişmemekle beraber ona da biat etti. Şam'da bulunduğu sıralar o zaman Devleti yönetten Muaviye'ye sert eleştiriler yöneltti. Onu Doğru'ya çağırdı.

Ancak Muaviye Doğru'ya gelmek yerine Ebu Zer'i (ra) sağa-sola şikayet ederek başından savmaya baktı. En sonunda durumu Halife Hazreti Osman'a (ra) bildirdi. Hazreti Osman Ebu Zer'i Medine'ye çağırdı. Görüşlerini açıklamaktan orada da vazgeçmemesi üzerine Rebeze'ye gidip orada yaşaması uygun görüldü. Rebeze'de iki yıl kadar münzevi bir hayat süren Ebu Zer, Hazreti Osman'ın isteği üzerine zaman zaman Medine'ye gidip geldi. Halifeye isyan edeceklerini söyleyerek kendisine liderlik teklif eden bazı yönetim aleyhtarlarına yüz vermediği gibi onlara Halifeye bağlı kalmalarını ve onu küçük düşürecek hareketlerden uzak durmalarını tavsiye etti. Ebu Zer el-Gifari 32 yılının Zilhicce ayında (Temmuz 653) Rebeze'de vefat etti. Allah rahmet eylesin. Yüce rabbim (cc) Bizleri yolundan ayırmasın. Hazreti Peygamber (asm) onun hakkında, "Gökkubbenin altında ve yeryüzünün üstünde Ebu Zer'den daha doğru sözlü kimse yoktur" diye buyurmuştur. (Hazreti Ebu Zer ile ilgili bu bilgiler Türkiye Diyanet Vakfınca çıkarılmış olan İslam Ansiklopedisinden alınmıştır)

Evet, Yöneticilere yani Devletin en üst katındakilere Doğru'yu gösteren ve Doğru'ya yönlendiren tarihteki iki Zat'ın birincisi öldürüldü ve ikincisi bulunduğu yerden sürüldü.

Ancak her ikisi de saygın ve onurlu bir şekilde yaşadılar ve her daim sevgi, sitayiş ve övgüyle hatırlanmaktadır.

Allah bizleri de Yöneticileri Doğru'ya yönlendirenler eylesin. Amin.

Bu minvaldeki görüş ve düşüncelerimizi bir ayet ve bir de hadis meali ile sonlandıralım.

"İçinizden hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Al-i İmran Suresi, 104)

Ebu Said el-Hudri (ra)den ivayet edildiğine göre, Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed (asm) şöyle buyurdu: "Cihadın en faziletlisi, zalim sultanın karşısında Hakkı ve adaleti söylemektir." (Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Tirmizî, Fiten 13. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 37; İbni Mâce, Fiten 20)

İnsan Kitap ve Topluma Dair Güzel Sözler

"Kulluk ve taatte gayretli ol, ama ibadetlerine de güvenme."
Ebu Mansur el-Maturidi
(Müfessir ve fakih, Hanefî Mezhebi'nin kurucusu İmam-ı A'zam'ın düşüncesini takip eden, akla önemli bir yer veren İslam Alimi)

"Allah'ın muhabbetinde samimi olan, ne ayıp işitir, ne de kulağına ayıp gider.
Allah'ı bilen kimsenin O'na karşı iradesi kalmaz.
Allah'tan başka her şey puttur. Allah'a ancak, O'ndan başka her şeyi terk eden kimseler yaklaşabilir."
Abdulkadir Geylani
(Tasavvuf Ehli, Kadiri Tarikatını Takip Eden Sofilerin Piri)

"Bana "otur, Kur'an oku" Dünya'yı sen mi kurtaracaksın diyorlar. Ama Kur'an okuyunca, O da bana 'Kalk ve Cihad et, Dünya'yı kurtar' diyor."
Prof. Dr. Necmeddin Erbakan
(Türkiye Cumhuriyeti'nin 54. Hükümetinin Başbakanı Milli Görüş Hareketinin Lideri)

"Doğrunun peşindeyim, kimin söylediği fark etmez. Adaletin yanındayım kimin için veya kime karşı olduğu fark etmez."
Malcolm X
(ABD'de 1965 yılında 21 Şubat günü şehit edilen Müslüman Aktivist)

"Bütün duyguları anlatmaya yetecek kadar kelime yoktur.
Buna gerek de yoktur!"
Cengiz Aytmatov
(Kırgız asıllı romancı, yazar, diplomat)

Dil düşünceleri açıklamakta tesirlidir.
Duyguları açıklamak için göz var, el var, yüz var.
Bir tebessüm, bir dokunuş, bir bakış binlerce sözden daha tesirlidir.
Ahmet Sandal

Mehmet YUMRUTAŞ

Yazar Sağlık Bakanlığında görev yapıyor
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi bölümünde Sağlık Yönetimi alanındaki doktorasını tamamlamıştır

Cesur Yeni Dünya'ya Karşı En Muhkem Kale; Oku, Düşün, Sorgula, İnsan Kal.

Değerli İKTA okurları, bu yazıda Aldous Huxley'in 1932 yılında yayımlanan Cesur Yeni Dünya romanının temel çerçevesini kısaca hatırlattıktan sonra, günümüz toplumsal ve kültürel gerçekliğiyle kesiştiği noktaları değerlendirmeye çalışacağım. Kitap, bir bilim kurgu klasiği olmasının yanında distopik yani gelecekte ortaya çıkacak kötü bir durumu tasvir eden bir eser olarak kabul görür. Gelecekte ne olacağına dair mutlak bilgi (gayb), şüphesiz Allah'ın ilmindedir. Öte yandan distopyalar geleceğe dair "kesin bilgi" sunmaz; fakat yaşadıkları çağın eğilimlerini büyüteç altına alarak olası bir yarını tasvir ederler. Bu yönüyle 1984, Fahrenheit 451 ve Mülksüzler gibi eserlerle birlikte düşünüldüğünde, Huxley'in romanı da "Perşembe'nin gelişi Çarşamba'dan bellidir" dedirten eserlerden biridir.

Romanı, kısaca şu şekilde özetleyebilirim. Kitap, Amerikan otomobil markası ve üretimde yürüyen bant sisteminin mucidi Henry Ford'un "Ford T" modelinin üretimini milat kabul eden bir dünyada geçer. "Ford Sonrası 632" yılında geçen olaylarda insanlar doğal yollarla değil, laboratuvar ortamında üretilir. Embriyolar daha oluşum aşamasında sınıflara ayrılır: Alfa, Beta, Gama, Delta, Epsilon... Her birey ileride üstleneceği toplumsal role göre biyolojik ve psikolojik olarak programlanır. Bebekler üretildikten sonra yine laboratuvar ortamında yastık altlarına yerleştirilen kasetlerden sürekli şartlandırma sesleri verilerek gelecekteki yaşam biçimlerine göre şekillendirilmeye devam edilir. Bu süreçte Televizyon, duyusal görüntüler, propaganda büroları ve Duygu Mühendisliği Enstitüsü bu şekillendirmede görev alır. Bebekler büyüdüklerinde hepsinin farklı görevleri ve yaşam alanları olacaktır.

Bazıları tropik, bazıları soğuk bölgelerde yaşayacak, bazıları dayanıklı kimya işçileri, bazıları duyusal film üreticileri olacaklar. Ne olursa olsunlar bir de mutlu olacaklar. Mutluluk ise "hipnopedi" (uykuda öğretim) adı verilen sürekli tekrarlarla bilinçaltı şartlandırma ve acıyı, kaygıyı ve sorgulamayı ortadan kaldıran keyif verici bir madde olan "Soma" ile sağlanacaktır.

Ayrıca hipnopedi ile bebeklere üretim yerine tüketimin özendirilmesi, "herkes, herkes içindir" ve "herkes mutludur" telkinleriyle kontrolsüz cinsel hayat ikamesi sağlanır. Bu gibi telkinler uykuda saatlerce öğretilir ve bebeklerin bilincine yerleştirilir. Yine bu "Yeni Dünya"da sınıflara göre giyim, düşünce, istekler farklılık göstermektedir. Cinsler arası ilişkilerde güçlü duygulara yer yoktur. Aksine birden çok kişiyle olunması daha normal kabul görmektedir. Bu nedenle aşk, evlilik gibi kavramlar yoktur. Öte yandan "Eski Dünya"da sevgi, acı, gözyaşı hala vardır. Eski Dünya, Ford Sonrası teknolojinin gelmediği, yerlilerin yaşadığı ara sıra "Yeni Dünyalıların" ziyaret ettiği ve binlerce "Eski Dünyalı" yerlinin yaşadığı bir yerdir. Bir gün yerlilerin yaşadığı bu Eski Dünyayı ziyarete gelen Linda adında bir kadın ve Thomas'ın birlikteliğinden bir erkek çocuğu dünyaya gelir. Linda, Eski Dünyada unutulur ve çocuğunu burada doğurup burada büyütür. Çocuğun adı John'ur. Kitapta John'a "Vahşi" diye hitap edilir.

Vahşi, Yeni Dünyalı bir çiftin çocuğu olarak "Eski Dünya"da büyür ancak buradaki yerlilerden farklı olduğundan sürekli dışlanır. Zira Eski Dünya, Ford Sonrası 632'ye göre gerçekten de çok geri kalmıştı (!).

Yeni Dünyalıların bakış açısına göre uygarlık adına bir emare yoktu Kuluçkahanelerde üretilen bireyler yoktu. Aile ve ebeveynlik kavramlarına çok değer veriliyordu. Yeni Dünyanın aksine tek eşlilik, ebeveynlik, çocuk doğurma, hastalık, yaşlılık, tanrı inancı gibi değerler hâlâ çok kıymetliydi. Bir gün Yeni Dünyalı iki psikolog Eski Dünyayı gezmeye gelirler ve burada Yeni Dünya'dan farklı bir yaşam olduğunu görürler. Psikologlar, Vahşi ve annesi Linda ile tanışırlar. Linda kendisinin Yeni Dünyalı olduğunu ve oğlunun (Vahşi) babasının da Yeni Dünyalı birisi olduğunu söyler.

Psikologlar, Vahşi ile annesini tekrar Yeni Dünya'ya götürürler. Eski Dünya'ya uyum sağlayamayan Vahşi, Yeni Dünyaya da uyum sağlayamaz. Bir kliniğe götürülerek tedavi edilmeye çalışılır. Buradaki uzman ile vahşi arasında şu diyalog geçer. Uzman; "Sen gerçekten hasta görünüyorsun John (Vahşi), mideni bozan bir şey mi yedin? diye sorar. Vahşi; 'uygarlık yedim' diyerek sistemin insan doğasını zehirlediğini söyler. Yapılan tedavi işe yaramaz ve sonunda Vahşi, yediklerini (uygarlığı!) kusarak tıpkı Eski Dünyalı yerliler gibi üzerine bir bardak hardallı su içerek rahatlar. Romanın kırılma noktası da Eski Dünyada büyüyen Vahşi'nin, Yeni Dünya'daki değerlerden arındırılmış mutluluğu reddetmesi ve sistemin insan doğasını zehirlemesidir. Esasında Vahşi'nin trajedisi, konfor ile insanlık arasındaki çatışmadır.

Kitabı okumayanların okuyacağını da varsayarak, sizleri romandaki bazı ifadelerden yola çıkıp günümüzün toplumsal ve kültürel gerçekliğiyle temas eden yönlerini birlikte düşünmeye davet ediyorum.

Romanda "Herkes herkes içindir" sloganıyla siyasi ve ekonomik özgürlükler azalırken cinsel özgürlüğün artması bir denge unsuru olarak öne çıkarılmaktadır. Günümüz Dünyası'nda küreselleşme ile birlikte sınırlar geçirgen hale gelmiş, sosyal medyanın başat rolüyle ilişkiler dijitalleşmiş, mahremiyet dönüşmüştür. Aşkın yerini hız, gönülden bağlılığın yerini geçici ilişkiler ve aile kavramının ortadan kaldırılarak bireyin her geçen gün yalnızlaşması almaya başlamıştır.

Hatta Lut kavminde yaşanan aşırılıkların tekrarı yönünde bir özgürlük algısı yerleştirilmeye çalışılmaktadır.

Burada şu soru akla gelmektedir: Acaba Huxley'in tasvir ettiği "herkes herkes içindir" sloganındaki duygusal yüzeysellik, çağımız insanın yalnızlığında ve özgürlük algısında yeniden mi üretilmektedir? Günümüzde boşanma oranlarının evlenme oranlarına yaklaşması, alternatif yaşam biçimlerinin ve farklı cinsel yönelimlerin daha görünür hale gelmesi, Huxley'in "herkes herkes içindir" sloganıyla işaret ettiği geleneksel bağların çözülme sürecini hatırlatmaktadır.

Romanda bireyler baskıyla değil, laboratuvarlarda ve sonraki süreçte devam eden şartlandırma koşulları altında yönetilir. Bu durum bize medyanın ideolojik bir aygıt olarak rızanın üretimindeki rolünü hatırlatır. Bugün medya, reklam ve eğlence endüstrisi; Facebook, Instagram, YouTube gibi dijital platformlar aracılığıyla bireyi şekillendirmektedir. Bu platformlar, bireyi egemen düşüncenin istekleri doğrultusunda fasit bir daire (kısır döngü) içerisine hapsederek yönlendirmekte ve sürekli tüketime çağırmaktadır. Medya, eğlendirme işlevi doğrultusunda bireyi eğlendirirken yönlendirmekte, rahatlatırken biçimlendirmektedir. Kitapta bahsedilen insanları rahatlatma aracı olan dozu ayarlanmış narkotik bir ajan "soma" ilacı, günümüz modern insanının zamanını tüketen ekranlar mıdır? Özellikle de internet ve sosyal medyanın başat olarak kullanıldığı dijital medya platformları mıdır?

Huxley'in kuluçkahaneleri, genetik müdahaleleri ve standartlaştırılmış insan üretimi sağlıklı ve mutlu bir Yeni Dünya ütopyasıdır. Genetik mühendisliği, sperm bankaları, embriyo seçimi, cinsiyet belirleme, taşıyıcı annelik... Tüm bunlar 1997'de klonlanan Dolly adlı koyun ile sembolik bir gerçekliğe kavuşmuş mudur? Bu gidişatta insan üremesi, teknik bir sürece indirgenerek optimize edilmiş bir nesneye mi dönüşür ya da yapay zekâ ile farklı bir biçim alır mı? Zira geldiğimiz noktada yapay zekâ uygulamaları, yalnızca hesap yapan araçlar değil; karar süreçlerine katılan sistemler haline gelmiştir. Hatta önümüzdeki on yıllar içerisinde üretimden eğitime, hukuktan sağlığa kadar pek çok alanda belirleyici olacakları konuşulmaktadır. Daha da ötesi şuandaki mevcut neslin özgür düşünebilen" son nesil olacağı gelecek nesillerin tamamen yapay zekâ uygulamalarının algoritmalarına teslim olacağından endişe edilmektedir.

Son tahlilde şunları söyleyebilirim. Huxley, insanların sanal huzur ve rahatlık karşılığında insana özgü olan akıl etme, düşünme, araştırma, sorgulama, kitap okuma, bir başkasını sevme gibi insani niteliklerinden ve özgürlüklerinden vazgeçmesiydi. Dolayısıyla insani niteliklerin devamı için Allah'ın "Oku!" emri doğrultusunda hareket etmeli ve sürekli okumalıyız. Okumadığımız takdirde düşünme, muhakeme gibi insana özgü yetilerimiz ortadan kalkarak yukarıda anılan endişe gerçekleşebilir. Zira insan zihni kullanılmayan bir kas gibi zayıflayabilir. Sorgulama yerini hazır cevaplara bırakırsa, özgür irade yerini algoritmik yönlendirmelere bırakabilir. Sorgulamamanın yolu, insanların bilimle, sanatla, edebiyatla ilgilenmemesi ve okumamasıdır. O halde "İnsan" olarak ilk insan için geçerli olan en temel unsurlar hâlâ aynıdır diyebiliriz: Oku! Düşün! Akıl et! Sorgula! Ve İnsan kal!

Ali KÜÇÜKDAĞLI
Ankara İlahiyat Fakültesi Mezunu, Emekli Eğitimci, Şair ve Yazar, Dergimizin Başyazarı.

Bayramlık

Çocukluğumda benim, mutlu bayramlar vardı.
Asıl nedeni ise, bizim bayramlıklardı.

Başlardık on gün önce, şarkılar söylemeye.
Her bayram alınırdı, mutlaka bir hediye.

Sonra gelirdi bayram, giyer bayramlıkları.
Büyükler bize hayran, toplardık harçlıkları.

Nerede eski bayramlar, söze gerek yok artık.
Sorun bayramda değil, gönlümüzden çıkardık.

Kendimize gelelim, örfümüze dönelim.
Bayramların hatırına, yardımlaşalım, gülelim.

(Temmuz / 2022)

8 Mart Dünya Kadınlar Gününde Yazılmıştır:
Kadınsız olmaz bu dünya.
Kadın annedir.
Arkadaştır.
Kutsal bir eştir.
Karanlıklarda bir ziyâ.
Gönül bahçesinde çiçek.
Ufukta doğan güneştir.
8 Mart 2026

Döne ARIK

Pazarcıklı Şair-Yazar Ev Hanımı

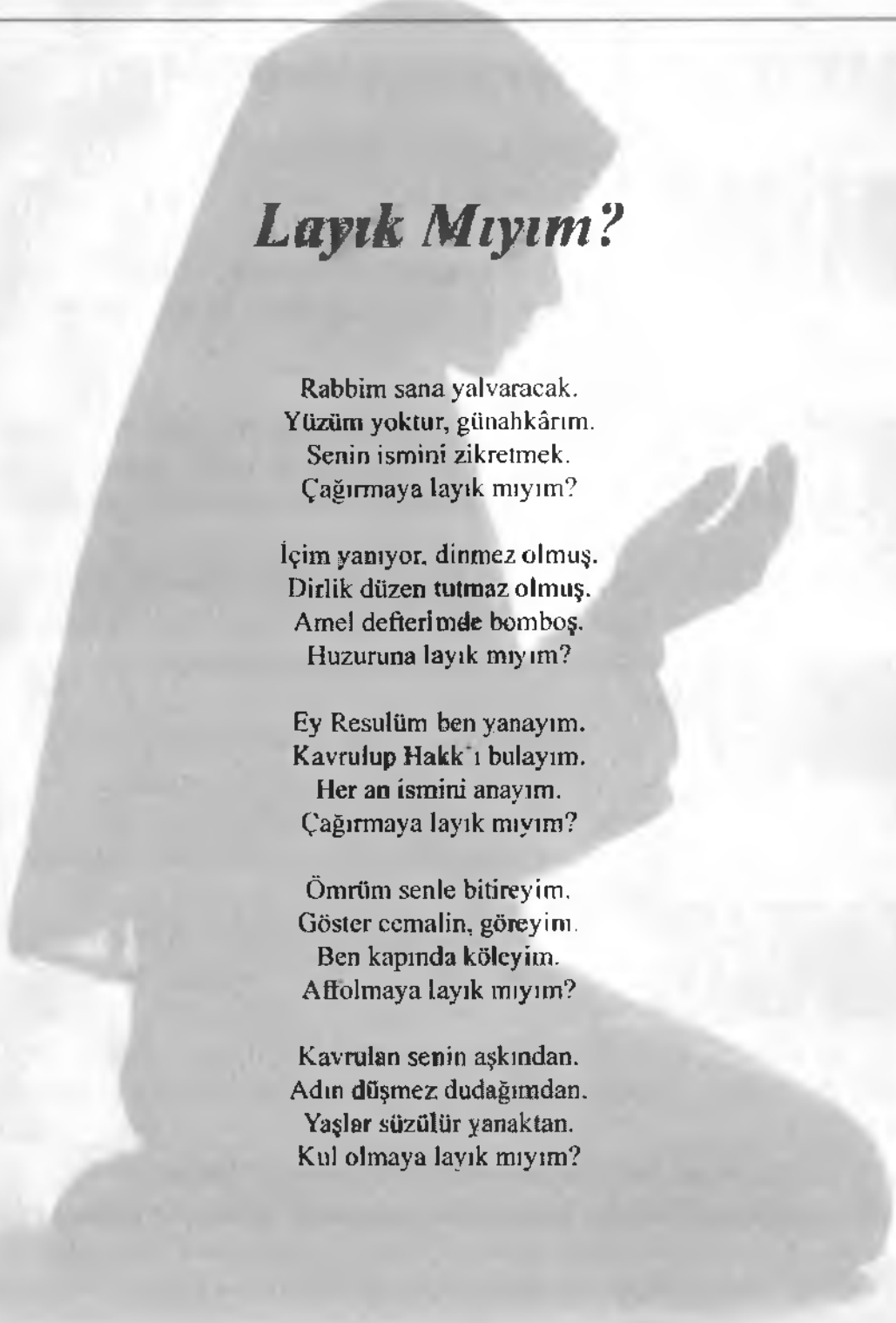

Layık Mıyım?

Rabbim sana yalvaracak.
Yüzüm yoktur, günahkârım.
Senin ismini zikretmek.
Çağırmaya layık mıyım?

İçim yanıyor, dinmez olmuş.
Dirlik düzen tutmaz olmuş.
Amel defterimde bomboş.
Huzuruna layık mıyım?

Ey Resulüm ben yanayım.
Kavrulup Hakk'ı bulayım.
Her an ismini anayım.
Çağırmaya layık mıyım?

Ömrüm senle bitireyim.
Göster cemalin, göreyim.
Ben kapında köleyim.
Affolmaya layık mıyım?

Kavrulan senin aşkından.
Adın düşmez dudağımdan.
Yaşlar süzülür yanaktan.
Kul olmaya layık mıyım?

İKTA Dergisi Yazı İşleri Müdürlüğüne

Konu: Şiir ve Deneme Çalışmaları Hakkında (Kadim Ses, Çaresiz, Vuslat ve Sükûtun Estetiği)

Edebiyatın ve düşüncenin yeni nefesi olmaya aday İKTA'nın, beşinci sayısıyla yoluna devam ediyor oluşu, medeniyet ve kültür dünyamız adına umut vericidir.

Ekte sunduğum dört çalışmanın ilk üçü mizan ile kalp, sorumluluk ile hakikat arasındaki ince çizgide kaleme alınmış "şahitlikler"dir. Dördüncü çalışma ise "Sükûtun Estetiği" başlıklı deneme çalışmasıdır.

"Kadim Ses", modern gürültünün ötesindeki vicdan yankısını; "Çaresiz", insanın kendi içindeki sessiz sükûtun ağırlığını; "Vuslat" ise yolcunun hakikat yolunda incelmesi konu edinmektedir.

"Sükûtun Estetiği" başlıklı deneme ise gürültü çağında sükûtu bir olgunlaşma makamı olarak ele alarak, sessizliği "insanın kendine iadesi" olarak tanımlar. Asıl sınavın söz bittiğinde başladığını hatırlatan metin, hakikati kalbin sükûnetinde arayan estetik bir tefekkürdür.

Sözün değerini bilen ve hakikate hürmet eden bu yeni mecranıza bir katkı sunmak, bizim için bir vefa borcudur. Derginin bu sayısının ve bundan sonraki sayılarının bereketli, yolunun uzun ve aydınlık olmasını diler; başta kadim dostum Ahmet SANDAL üstadım olmak üzere tüm yayın ekibine selam ve muhabbetlerimi sunarım. 17.02.2026

(*Cuma Yılmaz:* Kahramanmaraş Elbistan doğumludur. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunudur. Çalışma hayatını Ankara'da Sayıştay'da sürdürmektedir. Mesleki faaliyetleri yanı sıra, şiir, öykü ve deneme türleriyle ilgilenmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.)

Cuma YILMAZ

Şair Yazar, Sayıştay Denetçisi

Sükûtun Estetiği

Modern dünya, bizi yalnızca seslerle değil; anlamı azaltan ve ruhu sürekli "dışarıda" tutan bir gürültü kuşatmasıyla çevrelemiş durumda. Günümüz insanı, neredeyse her an konuşmaya, görünmeye ve bir iz bırakmaya çağrılıyor. Herkesin bir şeyler söylediği, fakat kimsenin gerçekten birbirini duymadığı bu uğultuda, en çok yitirdiğimiz şey kendi iç sesimizdir. Oysa insan, gürültüye teslim oldukça eksilir; sükûta yaslandıkça tamamlanır.

Bu çağ, sessizliği bir zaaf, susmayı ise bir yetersizlik gibi sunuyor. Hâlbuki sükût, eksilmenin değil; olgunlaşmanın işaretidir. Gürültü çoğu zaman örtmek için vardır; sükût ise açığa çıkarmak için. İnsan, neyi bastırdığını sustuğunda fark eder. Bu yüzden modern insan sessizlikten kaçar; çünkü sükût, insanı kendisiyle yüz yüze getirir.

Sükût, basit bir susuş hâli değildir. O, sözü kalbin imbiğinden geçirip mizan üzere söyleme terbiyesidir. Gerek Edebiyat da gerekse hayatta da asıl mesele, bu hakiki sesi işitebilmektir. Çünkü hakikat bağırmaz; o, kaynağına dönen bir nehir gibi insanın iç dünyasında sessizce derinleşir. Hakikat, kalabalıkların alkışına değil; hazır bir kalbe ihtiyaç duyar.

İnsan, kendi içindeki o sessiz sese yaslandıkça dağılmaz. Aksine, o sese dâhil oldukça aslına rücu eder. Gürültü insanı dağıtır; sükût ise toparlar. Bu toparlanma bir geri çekiliş değil, bir yerini bulma hâlidir. Sükût, insanın kendine verdiği en sahici moladır.

Modern insan sessizlikten kaçar; çünkü sükût bir hakikat aynasıdır. İnsan sustuğunda, dünyanın gürültüsüyle örttüğü uçurumlarla ve içindeki o ince sızıyla yüz yüze gelir.

Oysa bu sızı, bir eksiklik değil; bizi aslımıza götüren en sadık işarettir. İnsanın kendini inkâr edemediği yer, çoğu zaman en sessiz yerdir.

Sükûtu bir acizlik olarak sunan modern algı, onun aslında ruhun gurbetinden vuslatına açılan en sahici kapı olduğunu çoğu zaman fark edemez. Çünkü bu kapı gösterişli değildir; insanı alkışa değil, hesaplaşmaya çağırır. Ve bu çağrı, herkesin kaldırabileceği bir yük değildir.

En ağır yük, omuzda taşınan değildir; kalbin kuytusunda saklanan o ince sükûtun ağırlığıdır. Bu ağırlık insanı aşağı çekmez; aksine yerinde tutar, vakarını korur. İnsanı savrulmaktan alıkoyan, çoğu zaman o sessiz ağırlıktır. Gürültü geçicidir; sükût ise kalıcıdır.

Unutulmamalıdır ki asıl sınav, sözün tükendiği yerde başlar. Çünkü sükût, kaderin insana fısıldadığı kadim öğretidir. Söz, çoğu zaman Dünya'yı açıklamaya; sükût ise insanı kendine iade etmeye yarar. İnsan o sessizliğe dâhil oldukça eksilmez; bilakis, fâniliğin ortasında Bâki olandan bir nefes gibi derinleşir. Belki de hakiki estetik, biçimde ya da söylemde değil; insanın, varlığın anlamına doğru sessizce geri çekilebildiği o sınırın farkına varmasındadır. Çünkü insan, ancak sustuğunda neye ait olduğunu ve neye emanet edildiğini idrak eder.

Editörün Notu: "Sükût ile insan hem curcunalı ve gürültülü Dünya'dan sıyrılıp kendine iade olunur ve hem de kendini ifade etmiş olur. O ifadede aciziyetini idrakle, içe dönüşle huzur bulmak vardır."

Üstadımız Cuma Yılmaz'ın eserlerine Dergimizin bundan sonraki sayılarında da yer vereceğiz. Dergimize teveccühü ve nazik düşüncesi için kalbi selam ve teşekkürlerimi arz ediyoruz.

Kadim Ses

Her şey akarken,
içimizde bir yer
yerinde kalır.
Zaman bizden geçerken
bazı iyilikleri derine çeker,
bazılarını ince bir sessizliğe bırakır.
Sessiz bir akışın işareti gibi.

Dışarının yüzü eskir,
suretler çoğalır.
Hakikat ise bir adım geriye çekilir;
sözü söylenmeden kalan
yetim bir ışık gibi.

Zamanın bıraktığı soluk izlere
"normal" der kalabalık.
Sesi büyür dünyanın,
ama yönü sezdiren her dem
küçük bir fısıltının
derinliğidir.

Ve bu büyük akışın ortasında
hiç kımıldamayan o yer:
Adı konmadan duran kadim bir ses.
Dışarıdan fısıldananı
içeride bir kıvılcımla karşılayan.
O ezeli titreyiş.

Ne buyurur, ne susturur;
yalnızca var olarak
bir eşiğe çağırır bizi.
Karanlığa meyletsek bile
önce onun hafif ürpertisini duyarız;
yolu, kendi kalbinden kendine dönen
ince bir nefes gibi.

Belki biz,
dünyanın gürültüsündense
bu sessiz sese yaslanınca dağılmayız.
Zaman akar, çağlar döner;
O ses yerinden kıpırdamaz.
Biz o sese dahil oldukça,
Eksilmeyiz.

Çünkü o ses; fâniliğin ortasında,
Bâki olandan bir nefestir.

Cuma Yılmaz

Gökhan SEVİNÇ

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında Çevre Mühendisi

Bir Lokmanın Hikayesi: Çocuklar, Gıda ve Bilinmeyenler

Daha önce birçok yazıda paketli gıdaların arka yüzünde saklanan gerçeklere kulak vermemiz gerektiği söylemiştir; ancak konu çocuklar olduğunda bu sessizlik çok daha yüksek bir sese dönüşüyor. Çünkü yetişkinler olarak yaptığımız her bilinçsiz seçim, çocukların henüz savunmasız bedenlerinde daha derin izler bırakabiliyor. Onlar ambalajın rengini, üzerindeki çizgi kahramanı ya da "çocuklara özel" ibaresini görürken; bizlerin görmesi gereken asıl şey, o paketin içindeki kimyasal yük ve bunun uzun vadede neye dönüşebileceği.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verileri, çocukluk çağında maruz kalınan aşırı şeker, katkı maddeleri ve yapay renklendiricilerin; ilerleyen yaşlarda obezite, insülin direnci, dikkat dağınıklığı ve hormonal bozukluklarla doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koyuyor. Özellikle gelişim çağındaki bir çocuğun karaciğeri ve bağışıklık sistemi, yetişkinlere kıyasla bu maddeleri çok daha zor tolere ediyor. Yani yetişkin için "arada bir" olan bir ürün, çocuk için kalıcı bir risk haline gelebiliyor.

Market raflarında çocuklara yönelik ürünlerin büyük bir kısmı, masum birer atıştırmalık gibi sunulsa da içerik listesine bakıldığında tablo hızla değişiyor.

Koruyucu olarak kullanılan sodyum nitritler, renklendirici olarak tercih edilen bazı azo boyalar ve tat artırıcı monosodyum glutamat (MSG), çocuklarda hiperaktivite, baş ağrısı ve davranış bozukluklarıyla ilişkilendiriliyor. Avrupa'da bazı renklendiricilerin çocuk ürünlerinde kullanımının sınırlandırılması tesadüf değil; aksine yıllar süren bilimsel gözlemlerin bir sonucu.

Bu noktada etiket okuma alışkanlığı, ebeveynler için bir bilgi meselesinden çıkıp gerçek anlamda bir koruma refleksine dönüşüyor. Bir ürünün içeriğinde ilk sıralarda şeker, glikoz şurubu veya fruktoz yer alıyorsa; "bitkisel yağ" gibi belirsiz ifadelerle yağın kaynağı gizleniyorsa ya da içerik listesi bir çocuğun anlayamayacağı kadar uzunsa, o ürünün çocuklara uygun olmadığı aslında açıkça söylenmiş oluyor. Sadece yüksek sesle değil, küçük puntolarla.

Ancak mesele yalnızca paketli ve endüstriyel ürünlerle sınırlı değil; kimi zaman "doğal" ve "sağlıklı" olduğuna inandığımız gıdalar da yanlış üretim ya da yanlış kullanım koşulları nedeniyle beklenmedik riskler taşıyabiliyor. Örneğin pekmez, geleneksel ve besleyici bir gıda olarak bilinse de uzun süre yüksek sıcaklıkta kaynatıldığında içeriğindeki şekerlerin yapısı değişerek hidroksimetilfurfural (HMF) adlı bileşiğin oluşumuna yol açabiliyor. Bilimsel çalışmalarda, yüksek miktarda HMF alımının hücresel düzeyde toksik etkilere ve uzun vadede kanser riskine zemin hazırlayabileceği belirtiliyor (Kaynak: European Food Safety Authority – EFSA). Benzer şekilde bal, doğrudan ateşe ya da yüksek sıcaklıklara maruz kaldığında doğal enzimlerini kaybediyor ve bazı zararlı bileşikler açığa çıkabiliyor; bu nedenle uzmanlar balın 40°C üzerindeki sıcaklıklarda kullanılmamasını öneriyor (Kaynak: Codex Alimentarius Commission).

Bir diğer örnek ise bitkisel yağlar. Zeytinyağı gibi sağlıklı kabul edilen yağlar dahi defalarca yüksek sıcaklıkta kullanıldığında okside oluyor ve serbest radikal oluşumunu artırıyor. Bu durum özellikle kızartma sırasında ortaya çıkıyor ve çocukların maruz kaldığı oksidatif yükü ciddi biçimde yükseltiyor (Kaynak: Journal of Food Science & Nutrition). Yani bir gıdanın "doğal" olması, her koşulda güvenli olduğu anlamına gelmiyor; üretim, saklama ve pişirme yöntemleri en az içerik kadar belirleyici hale geliyor.

Sağlıklı beslenme çocuklar için kusursuz tabaklar hazırlamak anlamına gelmiyor; çoğu zaman zararlıyı ayıklamak, faydalıyı seçmekten çok daha etkili oluyor. Evde yapılan basit bir yoğurt, mevsiminde bir meyve ya da katkısız bir kuruyemiş; üzerinde "vitaminli" yazan ama içeriği şeker ve aroma dolu bir üründen çok daha güvenli bir seçenek olabiliyor. Bu tercihleri yapabilmek ise yalnızca bilgi değil, süreklilik gerektiren bir farkındalık meselesi.

Unutmamak gerekir ki çocuklar söylediklerimizi değil, yaptıklarımızı örnek alır. Etiket okuyan, pişirme yöntemine dikkat eden ve "doğal" kavramını sorgulayan bir ebeveyn, çocuğuna yalnızca sağlıklı beslenmeyi değil; düşünmeyi, acele etmemeyi ve bedenine saygı duymayı da öğretir. Bugün markette ya da mutfakta gösterilen küçük bir özen, yarın çok daha sağlıklı bireylerin yetişmesine katkı sunabilir.

Belki de kendimize şu soruyu sormanın tam zamanıdır:

Çocuklarımızın psikolojik sağlığı için sesimizi yükseltmemeye, doğru kelimeleri seçmeye, onları kırmamaya bu kadar özen gösterirken; akademik başarısı için en iyi kursu bulmak adına saatlerce araştırma yaparken, onların her gün tabağına giren gıdanın nasıl üretildiğini, nasıl hazırlandığını ve bedenlerinde neye dönüştüğünü sorgulamaya neden bu kadar az zaman ayırıyoruz?

Unutmayalım ki çocuklar yalnızca duydukları sözlerle değil, yedikleriyle de büyür; çünkü beden kadar zihin de beslenir ve "ne yersen, osun" sözü belki de çocuklar için en gerçek halini bulur.

Bugün mutfakta, markette ya da sofrada gösterilen küçük bir dikkat, yarın daha sağlıklı, daha dengeli ve daha güçlü çocukların temelini atar. Ve belki de bir anne ya da babanın çocuğuna verebileceği en büyük hediyelerden biri, yalnızca sevgisi değil; sağlıklı bir gelecek için attığı bu sessiz ama çok değerli adımdır.

Durdu GÜNEŞ

Hukukçu, Şair ve Yazar

Fıkra Severler İçin Kılavuz

A-FIKRA NASIL ANLATILIR?

Fıkra anlatmak bir sanattır. Bir kılavuz okumakla fıkra anlatma sanatını tam öğrenemezsiniz; ama fıkra anlatınca mahcup olmayacak bir başarı elde edebilirsiniz.

Sizler için fıkra anlatılırken dikkat edilecek birkaç hususu tespit ettim. Aşağıda belirtilen hususlar fıkra anlatımınızı güçlendirecektir.

1. Hiçbir zaman size bir fıkra anlatacağım diye söze başlamayın. Bu fıkranın etkisini yarı yarıya indirir.

2. Herkesçe bilinen fıkraların sadece özünü anlatacak şekilde bir cümleye indirgeyin; "Vermeye gönlü olmazsa ipe un serer." gibi.

3. Fıkraları anlatırken mutlaka kendinizden bir şeyler katın. Anılarınızla, deneyimlerinizle bütünleştirebilirsiniz.

4. Bilinen fıkraları; ancak konuyu açıklarken renk katması amacıyla kısaltarak anlatın.

5. Bir fıkrayı aynı kişilere iki kez anlatmayın.

6. Yeri ve zamanı uygun düşmeyen yerde fıkra anlatmayın. Fıkraya değil, kendinize güldürürsünüz.

7. Hem fıkrayı anlatıp hem herkesten fazla gülmeyin.

8. Mahalli şiveler üzerine kurulmuş bir fıkrayı taklit yeteneğiniz yoksa anlatmayın.

9. Fıkra belli bir etnik grubu, mezhebi, dini, mesleği gülünç hale getiriyorsa kesinlikle bulunduğunuz meclisteki kişilerin bu özelliklerine dikkat edilmelidir.

10. Fıkranın bir hazırlık bölümü, bir de sonuç cümlesi vardır. Hazırlık bölümüyle zihin belli bir kıvama getirilir. Sonuç cümlesiyle zihin tuzağa düşürülür. Gülme sağlanır. Fıkrayı anlatırken sonuç cümlesini hatırlatmayın.

11. Fıkra, yemeğin içindeki tuz gibidir. Sohbet içinde dozunu artırdıkça tadı kaçar.

12. Fıkraya anlattıktan sonra kesinlikle onu açıklamaya kalkmayın.

B-FIKRA NASIL DİNLENİR?

Dinlemek ayrı bir sanattır ve insanı başarıya götüren güzel bir huydur. Dinlemek, belli bir kültürel seviye ister ve bir eğitim işidir.

Sokrat, kendisine konuşma dersleri verilmesini talep eden bir öğrenciden, o dönem için yüksek sayılacak bir meblâğ ister. Öğrenci; "Ben bu parayla iki tane hoca tutabilirim." diye söylenir. Sokrat; "İyi ama ben bu parayla sana bir konuşmasını, bir de dinlemesini öğreteceğim." der.

Fıkra dinlemek, mizah kültürümüzle yakından ilgilidir.

Dinlemesini bilmeyen insanlara fıkra anlatmak da söz israfıdır.

Fıkra dinleme konusunda mini bir kılavuz hazırladım. İşte bu hususta birkaç tespit;

1) Mark Twain; "Kibar bir insan bir fıkrayı sürekli ilk defa dinleyendir." diyor. Bu nezakete dikkat edilmelidir.

2) Konuyla ilişkili bir fıkra anlatıldığında; "Bir fıkra da ben anlatayım." diye sohbeti fıkra anlatma seansına dönüştürmeyiniz.

3) Mizah, belli bir seviyeniz varsa zihninizde yankı uyandırır. Mizah kültürünü geliştirmek için o alandaki kitapları okumanızda fayda var. Mizah aynı zamanda matematiksel zekâ gerektirir ve matematiksel zekâyı geliştirir.

4) Fıkra bir hazırlık bir sonuç bölümünden oluşan bir bütündür. Biri bir fıkra anlatırken araya girmeniz fıkranın etkisini bozar.

5) Fıkrayı anlama zekâ işidir. Anlamadığınız halde anlama rolü yapamazsınız. Kendi jetonunuzu fıkracının düşürmesine çalışmayın.

6) Bazı fıkralar kıssadan hisse çıkarmak için anlatılır. Bazı fıkralar ise absürt olup sadece güldürmek amacıyla anlatılır. Absürt fıkralardan da kıssadan hisse çıkarmaya kalkarsanız yeni bir fıkraya konu olursunuz.

7) Daha önceden bildiğiniz ve hoşunuza giden fıkrayı; "Bir daha anlat." diyerek arkadaşınızı zorlamayın. Mizaha yaklaşımınızla zekânız arasında bağ kurabilirler.

Her fıkrada gülme beklentisine girmeyin. Bazı fıkralar koltuk altı gıdıklaması değil, beyin gıdıklaması şeklinde etki yapar. İçin için gülebilirsiniz. Ya da doğrudan beyinsel zevk alırsınız.

9) Fıkra dinlemenin de uygun bir yeri ve zamanı vardır. Nejat Uygur, arabasıyla tatile giderken jandarma trafik çevirmiş. Jandarma, Nejat Uygur'u görünce; "Abi ben sizi tanıdım. Sen şu televizyondaki komik adamsın. Abi bize komik bir şeyler söyle de gülelim." Nejat Uygur'da "Sen asker değil misin? O zaman sen de bir savaş yap da ben seyredeyim. "demiş.

10) Fıkra yoluyla havaya bir taş atılmışsa başınızı altına tutmayın. Varsa yeteneğiniz yeni bir fıkra ile tesirsiz hale getirebilirsiniz.

C-FIKRA NASIL YAZILIR?

Fıkranın birden çok anlamı var. Yazımız konusu fıkra, kısa ve özlü anlatımı olan nükteli, güldürücü öykülerdir. Hatta bu şekilde olaylar, ismi belli kişilerin hatıratı olduğunda anekdot diye adlandırılır.

Fıkra, sohbetlerin gülen yüzüdür. Anlatıma kolaylık ve neşe verir. Çoğu zaman kıssadan hisse şeklinde de anlatılır.

Fıkraların insanlar üzerinde psikoterapik etkisi de vardır.

Fıkra anlatımı, insanları iletişime açık hale de getirir.

Sohbetlerin tadı tuzu olan fıkranın yazılması da incelik ve zekâ gerektirir. Günümüzde özgün fıkra pek yazılmamakta, genellikle eski fıkralar yeni olaylara uyarlanmaktadır. Oysa özgün fıkraların yazılmasına ciddî ihtiyaç vardır. Burada ben bazı ipuçları vererek bu konuda yeteneği olanlara bir pencere açmak istiyorum.

Fıkra yazmada iki yöntemi kullanmak mümkündür. Birincisi derleme fıkralar. İkincisi kurgusal fıkralar.

Derleme fıkralar yazmak isteyen kişinin çok iyi bir gözlemci olması gerek. Yanında not defterini her zaman taşıması ve not alması gerekir. Not alırken fıkra, hayatın içinden doğaçlama şeklinde mi ortaya çıkıyor, yoksa bir naklen mi anlatılıyor. buna dikkat etmek önemlidir.

Ayrıca fıkradaki vurucu final cümlenin kısa ve öz olması fıkranın etkisini artıracaktır.

Fıkra, mümkün olduğunca kısa olmalıdır. Uzattıkça tadı kaçar.

Fıkranın içinde anlatılmak istenen evrensel bir gerçek varsa bu özellik fıkraya ölümsüzlük kazandırır. Tıpkı Nasrettin Hoca fıkraları gibi.

Sadece gülme amaçlı, düşündürücülüğü olmayan ve bizi zihinsel tuzağa düşürerek gülmemizi sağlayan absürt fıkraların ise zamana karşı direnci yoktur. Saman alevi gibi parlar ve sönerler.

Derlemeci, zamana bir çivi çakmak istiyorsa mutlaka fıkranın içinde anlamlı bir felsefe olmasına dikkat etmelidir.

Kurgusal fıkra yazımına gelince, öncelikle dağarcıkta çok fıkra örnekleri bulunmalıdır. Bu durum yeni fıkra üretiminde yöntem kolaylığı sağlar.

Yazılacak fıkrada, öncelikle ele alınan olaydaki aksayan yönler, tezatlar, çelişkiler tespit edilmelidir. Fıkra bu olgular abartarak üretilir. Her şeyin normal olduğu bir konuda fıkra üretmek zordur. Üretilse bile insanlar üzerinde kalıcı etkide bırakmaz.

Bilindiği gibi fıkra iki bölümden oluşur. Hazırlık ve vuruş. İlk bölümde zihin bir istikamete yönlendirilir. İkinci bölümde zihnin tahmin edemediği bir nokta zihnin önüne konur. Zihin burada beklemediği bir boşluğa düşer. Bir sinir boşalmasıyla gülmeye başlarız.

Fıkra, hazırlık bölümünde zihni iyi yönlendirmeli ve final cümlesiyle de ters köşeye yatırmalıdır. Bu bağlamda fıkra yazarının psikoloji bilmesi yazdığı fıkrayı güçlendirir.

Fıkrada düşündürmek esastır. Onun için fıkra yazan kişinin iyi felsefe bilmesi, fıkralardaki kaliteyi artıracaktır. Feylesofların aynı zamanda nüktedan olması boşuna değildir. Bol fıkralı ve tebessüm dolu bir dünya dileğiyle...

İnsan Kitap ve Topluma Dair Veciz Sözler

"İnandığın gibi yaşamazsan, yaşadığın gibi inanmaya başlarsın." İşte bu duruma düşmemek için Hazreti Ömer (ra) buyuruyor ki: "Dininizi doğru öğrenip, buna uygun yaşayın. Yoksa yaşadığınızı din zannedersiniz."
"Dünya'yı kesben değil, kalben terk etmek gerek."
Bediüzzaman Said Nursi

Ey Allah'ım! Ümmetin suskunluğunu sana şikâyet ediyorum!
Ben ki kocamış bir yaşlıyım. Kurumuş iki elim, ne kalem tutuyor ne de silah! Sesimle yeri inletecek güçte bir hatip de değilim! Ben ki saçları ağarmış, ömrünün son demlerinde, türlü hastalıkların yıktığı ve üzerinde zamanın belâlarının estiği biriyim! Tek isteğim, benim gibi Müslümanların zaaf ve aczinden müteessir olanların yazmasıdır!
Siz ey Müslümanlar!
Suskun ve aciz, helâk olmuş ölüler! Hâlâ kalpleriniz sızlamıyor mu, başımıza gelen bu acı felâketler karşısında? Bir halk yok mu?
Şeyh Ahmed Yasin
(22 Mart 2004 tarihinde Siyonist katil İsrail tarafından füzeler fırlatarak şehid edilen Filistin Direnişinin Sembol İsmi)

"Kürt ile Türk'ü ayırırsanız, ne Kürt kalır ne Türk. Ancak bir olup kardeş olurlarsa, karşılarında ne İsrail kalır, ne de Amerika kalır."
Prof. Dr. Necmeddin Erbakan
(Türkiye Cumhuriyeti'nin 54. Hükümetinin Başbakanı Millî Görüş Hareketinin Lideri)

Bütün Çağların en güçlü savaşçısı şu ikisidir: Zaman ve sabır.
Lev Tolstoy
(Rus Mütefekkir ve Roman Yazarı)

Hangi rüzgar vurdu, nasıl bir boran oldu? İslam toprakları darmadağın, viran oldu. Gazze'de, Filistin'de ölmedik kim kaldı? Söyle, söyle Ümmet'in yarınını kim çaldı? Evet, haklı sorular bunlar. Ümmet için tek kurtuluş yolu İttihad-ı İslam'dır ve bu sağlanacaktır. Bunu Biz bu Dünya'da bizzat idrak edeceğiz. Ondan sonra kıyamet koparsa kopsun. Ancak Dünya'daki insanlar son bir kez daha Asr-ı Saadeti yaşasın. Sabırla bekliyoruz, o zamanı.
Ahmet Sandal

Ahmet İSPİRDOĞAN

Emekli Eğitimci, Kahramanmaraş Pazarcık'ta yaşıyor.

Mustafa'm

Şehid Mustafa Katırlı'nın anısına.

Kalbimde kahraman, gözümde yaştın
Şehitliğin bayrak oldu Mustafa'm.
Din İslam yolunda bir çığır açtın,
Herkes, seni örnek aldı Mustafa'm.

Namazda şehadet, nasipse eğer,
Vatan için canını vermeye değer.
Seni bizler değil, peygamber över,
Sen ölmedin, hasmın öldü Mustafa'm

Vatan aşkın sana, öyle sevdâki
Karayılan soyun, yiğitlik bâki
Yerini boş koymaz senden sonraki
Göklerden indiler, doldu Mustafa'm

Göreve adadın gönül işini
Burada bıraktın can yoldaşını
Cümle şehitlerin çektin başını
Cennet, sizler ile güldü Mustafa'm.

Karakoç'un şiirinde sen varsın
Âlemin dilinde, dualardasın.
Artık seni nurlar, ışıklar sarsın
İSPİRDOĞAN, Fatiha saldı Mustafa'm.

20/04/2021

Editörün Bu Şiirden Dolayı Hatırlatmak İstedikleri:

Şehidimiz Mustafa Katırlı ile aynı İlçedeniz, Pazarcıklıyız. Şehidimiz 25 yaşındayken, belki de daha "hayatının baharı bile sayılmayacak" en erken, en genç yaşta aramızdan ayrıldı. 5 Aralık 2015 tarihinde Diyarbakır Sur'daki terör saldırısında şehadet mertebesine ulaştı. Allah rahmet eylesin. Ruhu şad olsun. (Şehid Mustafa'mı görünüşte katledenler pkk terör oluşumu olsa da esasta Mustafa'ma silah sıkan teörist siyonist İsrail'dir. Çünkü pkk'ın arkasındaki güç teörörist Siyonist İsrail'dir. Bunu her Türk Vatandaşı bilmelidir ve hepimiz topyekun siyonizme karşı birleşmeliyiz. Bu noktada Malcolm X'in şu sözü tam yerini bulur: "İster mermi kullansın, ister oy pusulası, insan iyi nişan almalı. Kuklayı değil, kuklacıyı vurmalıdır." Kukla pkk ve kuklacı terörist Siyonist İsrail'dir)

Evet, bu açıklamalardan sonra, bu minvalde son sözlerimiz:

"Bu vatan sahipsiz değil, "Bayrak inmesin, Ezan dinmesin" diye yaşayan bir Anlayışın Fedaileriyiz. Bu şuurla bu Vatan için can feda. Bu vatanda ezelden ebede dek, Mehmed'ler, Ahmed'ler, Mustafa'lar bitmeyecek ve her daim var olacaktır. Vesselam."

Alper ESKİKILIÇ

Araştırmacı Yazar ve Kahramanmaraş Birlik Platformu Yöneticisi

Görünmeyen Yalnızlık ve Modern Toplum

Toplum denildiğinde akla kalabalıklar gelir. Şehirler, meydanlar, iş yerleri, okullar... İnsanların bir arada olduğu, sürekli etkileşim içinde bulunduğu bir düzen. Oysa modern hayatın en dikkat çekici çelişkilerinden biri, kalabalıklar içinde büyüyen yalnızlıktır. Bugün insanlar tarihin belki de en yoğun iletişim çağını yaşarken, aynı zamanda en derin duygusal kopukluklarından birini deneyimliyor.

Yalnızlık artık sadece fiziksel bir durum değildir. Bir insanın tek başına olmasıyla açıklanabilecek basit bir kavram olmaktan çıkmıştır. Günümüzde birçok kişi, çevresi insanlarla doluyken dahi kendini yalnız hissedebilmektedir. Bu yalnızlık türü sessizdir, görünmezdir ve çoğu zaman fark edilmesi zordur. Çünkü modern toplum, dış görünüşü gerçeğin önüne koyma eğilimindedir. İnsanlar iyi olduklarını, mutlu olduklarını, güçlü olduklarını göstermeyi öğrenir; kırılganlık ise giderek gizlenen bir duyguya dönüşür.

Teknolojinin sağladığı iletişim kolaylığı, bu paradoksun merkezinde yer alır. İnsanlar gün boyu mesajlaşır, paylaşımlar yapar, sanal etkileşimler içinde bulunur. Ancak bu yoğun bağlantı hali, her zaman gerçek bir bağ anlamına gelmez. Dijital yakınlık, duygusal yakınlığın yerini dolduramaz. Bir ekran aracılığıyla kurulan iletişim, çoğu zaman yüz yüze temasın, ses tonunun, bakışın ve gerçek bir varlık hissinin sunduğu derinliği sağlayamaz. Sonuçta birey, sürekli bağlantı halindeyken bile içsel bir kopukluk yaşayabilir.

Bu durumun toplumsal etkileri sanıldığından çok daha büyüktür. Yalnızlık sadece bireysel bir duygu değildir; aynı zamanda sosyal bir meseledir. Kendini ait hissetmeyen, anlaşılmadığını düşünen ya da duygusal destekten yoksun kalan bireyler, zamanla toplumla olan bağlarını zayıflatabilir. Güvensizlik artar, empati azalır, insanlar birbirine karşı daha mesafeli hale gelir. Toplumun görünmeyen bağ dokusu, sessizce aşınmaya başlar.

Modern yaşamın hızlanan temposu bu süreci daha da derinleştirir. Günlük hayat, üretkenlik ve başarı üzerine kuruludur. İnsanlar sürekli meşgul, sürekli yetişme telaşı içindedir. Bu yoğunluk, ilişkilerin niteliğini etkiler. Sohbetler kısalır, karşılaşmalar yüzeyselleşir, dinleme kültürü zayıflar. İnsanlar birbirini duymaktan çok, birbirine yetişmeye çalışır. Oysa insan ruhu hızdan çok temasla beslenir.

Yalnızlığın en dikkat çekici yönlerinden biri de çoğu zaman görünmez oluşudur. Fiziksel bir hastalık gibi açık belirtiler vermez. Birçok kişi gündelik hayatını sürdürür, işine gider, sorumluluklarını yerine getirir. Ancak iç dünyasında derin bir boşluk taşıyabilir. Bu nedenle yalnızlık, modern toplumun en sessiz ama en yaygın sorunlarından biridir. Görülmediği için küçümsenir, konuşulmadığı için derinleşir.

Bu noktada mesele sadece bireyin sorumluluğuna indirgenemez. Yalnızlık, toplumsal yapıların da bir sonucudur. Rekabetin dayanışmanın önüne geçtiği, bireyselliğin ortaklık hissini zayıflattığı, hızın derinliğin yerini aldığı bir düzende duygusal kopukluk kaçınılmaz hale gelebilir. İnsanlar yalnızca ekonomik ya da profesyonel varlıklar değildir; aynı zamanda duygusal varlıklardır. Aidiyet, anlaşılma ve paylaşım ihtiyacı, insan doğasının temel parçalarıdır.

Belki de bugün sorulması gereken temel soru şudur: Birbirimize gerçekten ne kadar temas ediyoruz? Dinlemek, anlamak, yanında olmak gibi basit görünen ama derin etkileri olan davranışlar, modern hayatın karmaşası içinde ne kadar yer bulabiliyor? Çünkü toplumsal bağlar büyük ideallerle değil, küçük ama samimi temaslarla güçlenir.

Sonuç olarak, modern toplumun en önemli meselelerinden biri kalabalıklar içindeki yalnızlıktır. Bu yalnızlık gürültü çıkarmaz, dikkat çekmez, manşetlere taşınmaz. Ancak bireyin ruhunda, ilişkilerin yapısında ve toplumun genel atmosferinde derin izler bırakır. İnsanların birbirine gerçekten temas ettiği, sadece konuşmadığı aynı zamanda dinlediği bir toplumsal iklim, yalnızlığı azaltmanın en güçlü yollarından biridir. Çünkü insan, ancak başka bir insanın varlığında kendini tam anlamıyla hisseder.

Çok saygı ve selamlarımla...

GÖNÜL ÇEŞMESİ

Ali KÜÇÜKDAĞLI

Ankara İlahiyat Fakültesi Mezunu. Emekli Eğitimci, Şair ve Yazar. Dergimizin Başyazarı.

İkiz Kardeşler / Vefa ile Sefa

Merhabalar kıymetli Dostlarım.

Sizleri en kalbi muhabbetlerime selamlıyorum.

Allah'ın rahmeti ve bereketi cümlemizin üzerine olsun.

Bu yazımda sizlerle, son derece duygusal ve İbretlik bir hikaye paylaşmak istiyorum. Hikayemiz hayal ürün değildir. Gerçek yaşamdan bir kesit olmakla birlikte, kahramanları herhangi bir kişi veya şahıslardan uyarlanmamıştır. Bu sebeple, olaylara objektif olarak bakılıp değerlendirilmesinde yarar görüyorum.

Hikayemiz Diyarbakır İlimizin Merkez ilçesine bağlı küçük, ama şirin bir Anadolu köyünde başlamıştır. Günümüzden on yıllar önce, bu köyde oldukça varlıklı bir zat yaşamıştı. Hatta köyün ağası denilebilecek kadar bir maddi imkanları vardı. Hayırsever ve sevecen bir kişiliğe sahipti. Bu nedenle herkes tarafından çok seviliyor, bütün köylülerin hayır duasını alıyordu. Bunun sonucu olarak, öyle zannediyorum ki dualar kabul oldu ve Yüce Rabbimiz (cc) tarafından ikiz erkek evlatlarla ödüllendirildi. Evine büyük bir neşe hakim oldu. Ve çocuklarına kulağa hoş gelen, birbirine uyaklı isimleri koydular. VEFA İLE SEFA.

Gel zaman, git zaman, çocuklar büyümeye başladılar. Öyle de ne hayrettir ki, doğal olarak fiziksel yönden birbirlerine çok benzemelerine rağmen, iki ayrı iki kişilik örnekleri sergiliyorlardı. Vefa ismiyle müsemma son derece hassas ruhlu, ince düşünceli ve saygılı idi.

Sefa ise, sanki isminin gerektirdiği özellikleri yansıtırcasına eğlenceye düşkün, savurgan ve dağınık bir görünüm arz ediyordu.

Ne gariptir ki, Sefa günümüzde de olduğu gibi çevresinde ilgi görüyordu. Sanki ailenin maddi ve manevi imkanlarını yalnızca kendisininmiş gibi kullanıyordu. Ancak, o kadar savurganlığa rağmen, ne tepki görüyor, ne der davranışlarını kontrol ederek doyuma ulaşabiliyorlardı. Artık evlenme vakti geldiğinde yuva da kurdular ona. Çoluk çocuğa karıştı. Dünya'daki ömür süresi kadar yaşadıktan sonra bu hayatı terk etti. Arkasında boynu bükük bir eş ve evlat bıraktı. Babasından kalan mallarda tüketerek.

Vefa'ya gelince, ne yapsa, ne etse, bir türlü ailesinden ve çevresinden de kabul, ne de destek görüyordu. Artık dayanamadı. Bir gün kısıtlı imkanlarıyla sessiz sedasız bir şekilde Almanya'ya gitti. Nasıl bir yaşam mücadelesi verdi, ne ile geçinirdi bilinmez, gitti. O da Almanya'da bir hayat kurdu ve kendisine çevre edindi. Yıllar sonra bir gün memleket özlemi, onu Diyarbakır'a getirdi. Bir otel odasında kalıyordu. Otelde çalışan gençlerden birisiyle diyalog kurdu.

Onunla geliştirdiği dostluk ilişkisi o denli ilerledi ki, o dönemde ilerledi ki, sanki kendi kanından ve canından bir parça imiş gibi seviyordu onu. O gencin idealist kişiliğini fark edince, onu öğrenimini daha ileriye götürmesi için teşvik etti.

Lise mezunu olan o gencin yüksek öğrenim görmesi için İstanbul'a gitmesini tavsiye etti. Maddi ve manevi yönden destekçisi olacağını taahhüt etti ve bunu sağladı.

Diyarbakır'dan ayrılmadan önce, bir arkadaşına ait olduğunu söylediği babasından kalan bir parça toprağın işletilmesini ve gelirinin de delikanlının ailesine bırakılmasını ona tembih etti.

Delikanlı, amcası gibi sevdiği ve "amca" diye hitap ettiği bu zata verdiği sözü tuttu Diyarbakır'daki işlerini hallettikten sonra yüksek öğrenim görmek üzere İstanbul'un yolunu tuttu. Amcasıyla sürekli irtibat halindeydi onun sağladığı maddi imkanlarla, hem kendi öğrenimine devam ediyor, hem de ihtiyacı olan öğrencilere burs veriyordu.

İktisat Fakültesini bittikten sonra ticaret hayatına atıldı. Kısa bir sonra işleri yolunda giden hayır hasenat sahibi bir işadamı olmuştu. Bu arada belirtmek gerekiyor ki, amcası ile uzun süredir irtibat kuramıyordu. Dünya gailesinden midir, nedir, bilinmez aralarındaki iletişimi, amcasını arayıp hal hatır sormayı ihmal etmiştir.

Diyarbakır'dan ayrıldıktan sonra aradan yıllar geçmesine rağmen, amcasıyla bir daha yüz yüze görüşmemişlerdi. Sadece banka hesaplarıyla ve ara sıra da mektup vesilesiyle birbirinden haberdar oluyorlardı.

Bir gün yalnız başına ofisinde dinlenirken amcasını hatırladı. Şu kadar ki; işin doğrusu elinde amcasının adresi bile yoktu. Araştırdı, soruşturdu. Almanya'nın Münih kentinde amcasının izine rastladı. Hiç vakit geçirmeden uçak bileti aldırdı. İlk seferle Almanya'ya uçtu. Münih'e ulaştığında araya-sora tespit ettiği ikametgâhın yolunu tuttu. Açılan kapıda genç ama yorgun yüzlü bir hanım karşıladı kendisini. Kapıda hemen şahsını tanıtarak, öz amcası değil de kendisine amca diye hitap ettiği zat için geldiğini belirtti. Hanımefendi acı bir tebessümle içeri buyur etti. Salona geçip oturdular.

Yaşam hikayesini özetledi genç adam. Dolayısıyla, amca diye hitap ettiği o kişiyle olan diyaloğunu da aktardı. Amca diye hitap ettiği o zatın çok cömert, gani gönüllü ve varlığını büyük oranda paylaşan karakterinden bahsetti. Onu görmek istediğini tekrarladı. Sözünü henüz bitirmişti ki, genç hanımın gözlerinden yanaklarına iki damla yaş süzülüverdi.

Genç kadın, "o sizin aradığınız kişi benim babam" dedi. Genç kadın o yardımsever zatın babası olduğunu ve geçen yıl kaybettiklerini söyledi. Ve genç adamın yüreğine kan damlar gibi akan şu gerçeği de açıkladı. Genç adamın genç kadına anlattığı o hayat hikayesinin babası tarafından da kendisine anlatıldığını ve konudan bilgi sahibi olduğunu belirtti. Ve bir gerçeği de daha beyan etti. Amca diye hitap ettiği, ölen o zatın esasında, genç adamın öz be öz gerçek amcası olduğunu ve ikisinin amca çocukları olduklarını da ifade etti. Babası ölmeden önce bu gerçekleri kızına söylemişti.

Genç kadın anlatmaya devam etti. "Babam varlıklı bir insan değildi. Kendi halinde yaşayan, geçimini zor sağlayan bir işçiydi. Ancak hayır yapmayı, insanlara yardım etmeyi ve onları mutlu görmeyi çok severdi. Onun için iş zamanlarının dışında sürekli seyahat eder, eli açık, gönlü bol insanlarla iletişim kurar, onlardan sağladığı imkanları ihtiyaç sahiplerine ulaştırırdı. Bir de geçmişini ve gerçek dostlarına hiç unutmazdı. İsmi gibi vefalı bir insandı. Allah rahmet eylesin" diyerek göz yaşları içinde konuşmasını tamamladı genç kadın.

Genç adam bu duyduklarına çok şaşırdı. Yıllardır amca dediği, zatın gerçek amcası olduğunu öğrenen genç adam da ağlamaya başladı. Amcasını rahmet ile anıp birkaç saat daha o evde kaldıktan sonra tekrar Türkiye'nin yolunu tuttu.

Hikayemiz bu kadar.

Dostlarım şunu unutmayınız isimler mühim. Çocuklar kendilerine verilen isme uygun bir hal alırlar çoğunlukla.

İki Cihan Serveri Sevgili Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed (asm) buyuruyor ki; "güler yüz sadakadır, güzel söz sadakadır."

Kalın sağlıcakla. Allah'a emanet olunuz

Editörün Notu:

Vefa bağlamında Sevgili Peygamber Efendimizin (asm) "vefa imandandır" sözünü beyan etmek isterim. Zaten Peygamberimizin (asm) hayatı boyunca hep vefalı hareket ettiği (mesela, çocukluk ya da gençlik yıllarında kendisinin ya da ailesinin tanıdığı şahıslarla karşılaştığında, aradan çok uzun yıllar geçmiş olsa da, hal hatır sorduğu, ikramda bulunduğu ve evinde onları misafir ettiği) bilinmektedir.

Sabahattin TURAN

Çevre ve Şehircilik Uzmanı

Yerin Altını Okumak

"Mağaralar, karst sistemleri ve Türkiye'nin değişen iklim dengesi"

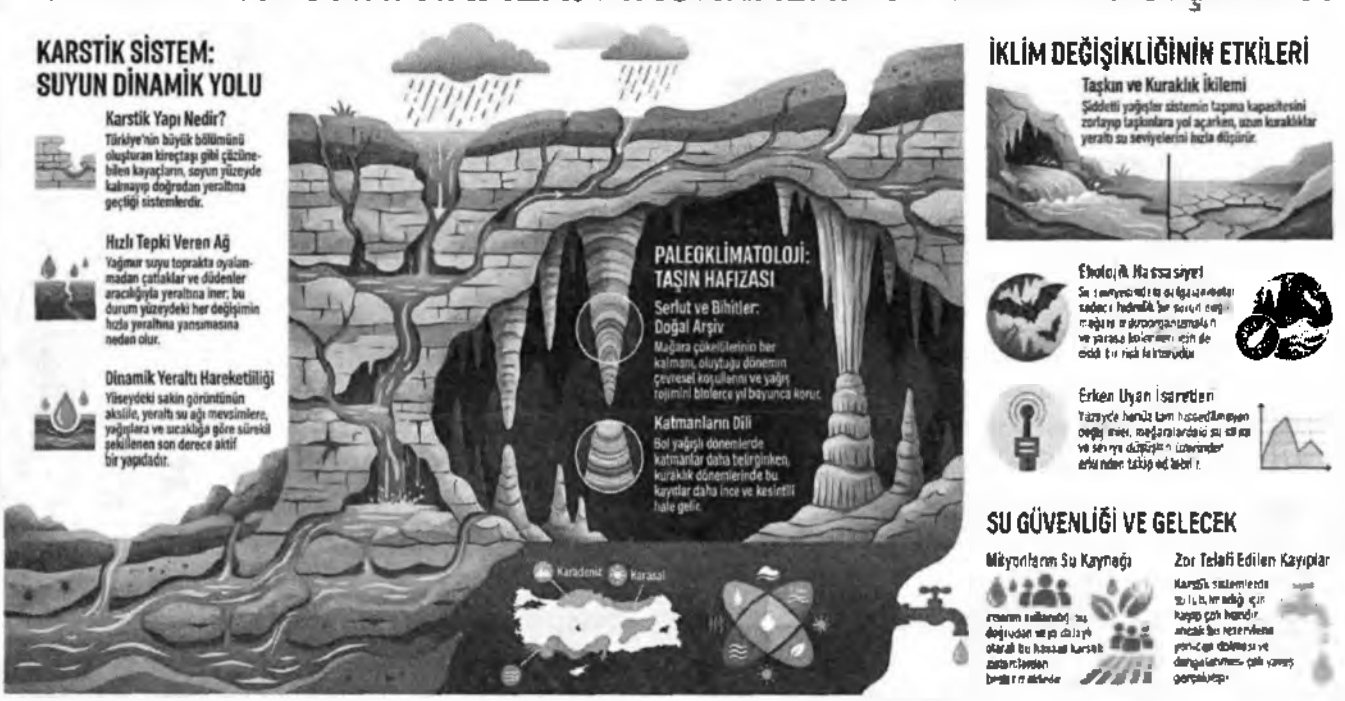

Türkiye'de iklim değişikliği konuşulurken genellikle göz hizasında kalırız. Kuruyan göllerden, düşen baraj doluluklarından, artan sıcaklık rekorlarından söz ederiz. Haritalar yüzeye aittir; grafikler de öyle. Oysa iklim yalnızca görünenle sınırlı değildir. Asıl kalıcı izler, çoğu zaman yerin altında birikir.

Mağaralar bu yeraltı hafızasının en sessiz ama en güvenilir tanıklarıdır. Onlar, doğanın acele etmeyen kayıt defterleri gibidir. Yüzeyde birkaç on yılda silinen izler, yeraltında binlerce yıl boyunca korunur. Türkiye gibi geniş karst alanlara sahip bir ülkede mağaralar, sadece jeolojik oluşumlar değil; suyun, iklimin ve zamanın birlikte yazdığı uzun bir hikâyedir.

Türkiye'nin yeraltı yapısı, çoğu zaman yüzey kadar konuşulmaz. Oysa Anadolu, büyük ölçüde kireçtaşı ve benzeri çözünebilen kayaçlardan oluşur. Bu durum, karstlaşmayı yaygınlaştırır. Karst demek; suyun yüzeyde kalmaması, doğrudan yeraltına geçmesi demektir. Yağmur, toprakta oyalanmaz; çatlaklardan, yarıklardan, düdenlerden geçerek yerin altına iner.

Bu yüzden Türkiye'nin birçok bölgesinde yeraltı, yüzeyden daha aktiftir. Görünmeyen bir su ağı çalışır. Bu ağ, sabit değildir; mevsimlere, yağışlara ve sıcaklık değişimlerine göre sürekli yeniden şekillenir. Yerin altındaki bu hareketlilik, yüzeydeki sakin görüntünün aksine son derece dinamiktir.

Mağara dediğimiz şey, çoğu zaman romantik bir boşluk gibi algılanır. Oysa teknik olarak mağara; yeraltı suyunun geçmişte ya da hâlen kullandığı bir yolun genişlemiş hâlidir. İçinde biriken her damla, sadece estetik bir oluşum yaratmaz; aynı zamanda bir kayıt bırakır. Bu kayıt, çoğu zaman fark edilmez ama silinmez.

Karst sistemleri klasik yeraltı suyu sistemlerinden farklıdır. Filtreleme süreleri kısadır, tepkileri hızlıdır. Bu durum hem avantaj hem risktir. Avantajdır; çünkü yeraltı suyu yüzeyle doğrudan ilişki kurar. Risktir; çünkü yüzeydeki her değişim, gecikmeden yeraltına yansır.

İklim değişikliği bağlamında bu özellik kritik bir hâl alır. Yağışların düzensizleşmesi, karst alanlarda "denge" kavramını zayıflatır. Uzun kurak dönemler, yeraltı su seviyelerini hızla düşürür. Kısa sürede gerçekleşen şiddetli yağışlar ise sistemin taşıma kapasitesini zorlar.

Bu iki uç durum, mağaralarda somut karşılıklar bulur. Bir dönem taşkın izleri görülürken, başka bir dönemde suyun tamamen çekildiği alanlar ortaya çıkar. Bu dalgalanma, sadece hidrolik bir mesele değildir; ekolojik dengeleri de etkiler. Mağara içindeki mikroorganizmalar, yarasa kolonileri ve diğer yeraltı canlıları bu değişimlere hassas tepkiler verir.

Mağara çökeltileri, özellikle sarkıt ve dikitler, geçmiş iklim koşullarının okunabildiği en güvenilir doğal arşivler arasındadır. Her katman, oluştuğu dönemin çevresel koşullarını taşır. Yağış bol ise katman daha belirgindir; kuraklık varsa daha ince ve kesintilidir.

Bu katmanlar, bir takvim gibi okunabilir. Yalnızca "ne kadar yağış vardı" sorusuna değil, "ne kadar süreyle vardı" sorusuna da cevap verir. Kısa süreli ama yoğun yağışlar ile uzun süreli dengeli yağışlar, mağara çökeltilerinde farklı izler bırakır.

Türkiye gibi iklimsel geçiş bölgelerinde yer alan bir ülkede bu kayıtlar ayrı bir önem taşır. Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklim kuşaklarının etkileri, mağara kayıtlarında yan yana görülebilir. Bu durum, Anadolu'yu paleoklimatoloji açısından özel bir laboratuvara dönüştürür.

Yeraltı suyu, çoğu zaman şehir hayatının dışında düşünülür. Oysa Türkiye'de milyonlarca insanın kullandığı su, doğrudan ya da dolaylı olarak karst sistemlerinden beslenir. Musluktan akan su ile bir mağaranın içindeki damla arasında görünmeyen bir bağ vardır.

Bu bağ, iklim değişikliğiyle birlikte daha kırılgan hâle gelmektedir. Yağışların azalması, sadece yüzeyde kuraklık yaratmaz; yeraltında daha uzun süreli ve daha zor telafi edilen etkiler bırakır. Karst sistemlerinde su tutulmadığı için kayıp hızlı olur, geri dönüş ise yavaştır.

Mağaralar bu sürecin erken işaretlerini verir. Bir mağaradaki su seviyesinin düşmesi, çoğu zaman geniş bir havzanın su stresini yansıtır. Bu nedenle mağaralar, sadece bilim insanlarının değil; su yönetimiyle ilgilenen herkesin dikkatle izlemesi gereken alanlardır.

İklim değişikliği artık geleceğe ait bir senaryo değildir. Türkiye'de yağışların zamanı, süresi ve yoğunluğu değişmektedir. Bu değişim, karst sistemlerini doğrudan etkiler. Önceden dengeli ilerleyen süreçler, artık daha kesintili ve öngörülmesi zor hâle gelmiştir.

Bir yandan ani yağışlar mağara içi taşkın riskini artırır. Diğer yandan uzun kurak dönemler, yeraltı su seviyelerini kalıcı biçimde düşürür. Bu ikili baskı, mağaraları ve karst sistemlerini yeni bir denge arayışına zorlar.

Bu noktada mağaralar, yalnızca korunması gereken doğal varlıklar değil; izlenmesi gereken göstergeler hâline gelir. Onlar, iklim değişikliğinin yeraltındaki izdüşümünü sunar. Yüzeyde henüz tam olarak hissedilmeyen değişimler, yeraltında çoktan kayda geçmiştir.

Mağaralar ses çıkarmaz. Basın bülteni yayımlamaz. Grafik üretmez. Ama oradadırlar.

Yavaş yavaş, damla damla, katman katman kayıt tutarlar. Türkiye'nin yeraltındaki iklim hafızası, büyük ölçüde bu yapılarda saklıdır. Onları anlamak, sadece geçmişi okumak değildir. Aynı zamanda geleceğe dair daha sağlam bir zemin kurmaktır.

Belki de iklim meselesini gerçekten kavramak için biraz daha aşağıya bakmak gerekir. Yerin altına. Sessizliğe. Taşın hafızasına. Yani Mağaralara...

Ömer ÇAĞLIN
Şair Yazar, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında görev yapmaktadır

Çoban Çeşmesi

Dağ başında yalnız akan çeşmesin.
Şırıl şırıl çağlar çoban çeşmesi.
Yorgun düşen cana umut sesisin,
Şırıl şırıl çağlar çoban çeşmesi.

Yaz sıcağında serinlik verirsin.
Susuz kalmış yüreklere girersin.
Nice aşka. nice derde ererşin.
Sessiz sessiz ağlar çoban çeşmesi.

Çalı sarar etrafını gölgeni,
Dinler gece ayı. yıldız göğünü,
Unutulmuş sevdaların düğünü.
Gizli gizli söyler çoban çeşmesi.

Bir örtü serdim de taşa diz çöktüm.
Geçtiğin yollara çok fidan diktim.
Maziye dalarak içime çektim.
İçli içli inler çoban çeşmesi.

Yolcular kaldı kıymetin bilen.
Aşık mı kalmadı yanına gelen.
Dost kaldı şimdi gölgende solan.
Boynu bükük bekler çoban çeşmesi.

Bir faniyiz, geçmez olur sözümüz
Kum misali savrulup gider izimiz.
Senle hayat buldu bahçe bağımız,
Gençliğini saklar çoban çeşmesi.

Mahrumi der: Yolcu oldum izine.
Adımı yaz bir damla su dizine.
Vardım şırıl şırıl akan gözüne,
Hatıramı saklar çoban çeşmesi.

Yusuf ÇELİK

Üniversite Öğrencisi, Yazar

Pencereleri Folyo / Hatıraları Zifiri

Ne söylenir, hangi kelime bir çocuğun hafızasına kazınmış o zifiri karanlık sahur vaktinin ağırlığını omuzlayıp hakikatin kürsüsüne taşıyabilir, doğrusu bilmiyorum. Zira bazı acılar vardır ki yüksek sesle anlatılmaya gelmez; fısıltıyla dolaşır, kulaktan kalbe sızar. Çünkü anlatıldığında sadece bir yaşanmışlık değil, bir dönemin utanç bilançosu dökülür ortaya. Biz sadece o meşum dönemlerde özgürlüğümüzü değil; en mahrem dualarımızı, yarına dair kurduğumuz en saf cümlelerimizi o alüminyum folyolu pencerelerin arkasında bıraktık.

Geçtiğimiz gün bir kardeşimizin dudaklarından dökülen şu cümle, sanki dondurulmuş bir zamanın mührünü söktü: "Ben asker çocuğuyum, çocukluğuma dair Ramazan anılarım karanlıktır." İnsan önce mecaza sığınmak istiyor. Karanlık... Belki yoksulluk, belki disiplinin sertliği. Ama anlatmaya devam ettikçe anlıyoruz ki bu karanlık, gecenin değil; bir zihniyetin karanlığıdır. Lojman camlarına çekilen alüminyum folyolar, sahura kalkıldığının anlaşılmaması için söndürülen ışıklar, aceleyle yenilen lokmalar...

Bir çocuğun hafızasına Ramazan, rahmetle değil; korkuyla ve suçluluk hissiyle kazınıyor. Daha hayatın sabahında bir evlada şu zehirli fikir zerk ediliyor: "İnancın, saklanması gereken bir kusurdur."

Işıktan Korkan Bir Nizam: Küstahlığın Gölgesi

Oysa sahur, bu topraklarda sadece bir öğün değildir. Sahur; evlerin uykuyla uyanıklık arasında nefes aldığı, bir medeniyetin en sade ama en vakur ritüelidir. Işığın yanması bir güven beyanıdır. Ama bu ülkede bir dönem, o ışık "rejim düşmanlığı" sayıldı; o ses rahatsızlık ilan edildi; o dua, sistem için potansiyel bir suç unsuru olarak dosyalandı.

Burada mesele sadece din değildir; burada mesele, bir millete kendi mahreminde nasıl yaşayacağını öğretme kibiridir. Kendi halkının sofrasındaki ışıktan korkan bir zihniyetin, "ilericilik" maskesi takması trajikomik bir çelişkidir.

Işığa tahammül edemeyen bir aklın, insanı aydınlığa taşıması zaten mümkün değildi. Nitekim taşıyamadı; sadece ruhları karanlıkta, vicdanları ise baskı altında bıraktı. Çünkü ışık hakikati görünür kılar; hakikatten korkanlar ise önce ışığı söndürür, sonra sesi kısar.

Fanîliğin Şiddeti

O dönemlerde bu milletin evlatlarına sahur vaktini zindan edenler, senedin vadesini sadece kendi ellerindeki geçici güçte, postallarının yankısında aradılar. Fanî olanın bâkî olana galebe çalacağını sandılar.

Sahur vaktinde ışığı söndürülmüş o evler, aslında bize faniliğin en şiddetli halini hatırlatıyor. Eğer bir insan, kendi yaratıcısına yöneldiği o seher vaktinde bir "kuldan" korkmaya zorlanıyorsa; orada sadece bir inanç baskısı değil, devasa bir zihniyet enkazı vardır. Biz o karanlık sahurlarda anladık ki; biten sadece pencerelerden sızan ışık değil, insanın insana duyduğu o kadim güven kalesiymiş. Gerçek uyanıklık, o karanlığın içinden kimliğini teslim etmeden doğrulabilmekmiş.

"Unut" Diyenlerin Çağdışılığı

Şimdilerde çıkıp "Bunlar geride kaldı, unutun, helalleştik bitti" diyorlar. Bu sözü söyleyenler, bir çocuğun hafızasına ekilen o "korku" tohumunun nasıl bir dev çınara dönüştüğünü bilmeyenlerdir. Biz o gecelerdeki baskınların, üniversite kapılarında bekletilen kızlarımızı, "görülmemek" için kısık sesle okunan Kur'an'ları unutmadık. İnsan babasının boynunun büküldüğü, annesinin duasını gizlediği o seher vaktini nasıl unutabilir?

Bizler sadece birer sayıdan ibaret değiliz; bizler seccadesini saklayan babaların ahıyla yoğrulmuş bir nesiliz. Unutulan her karanlık sahur, bir başka karanlığın yolunu açar. Ve biz, bir daha o karanlığa teslim olmamaya yeminli bir iradenin mirasçılarıyız. Eğer bugün bir nizam kuracaksak; bu nizam ne bir grubun tahakkümü ne de bir rövanş hırsı üzerine olmalıdır. Bu nizam; o karanlık sahurların bedelini ödemiş, liyakat ve sarsılmaz bir adalet üzerine bina edilmiş bir kale olmalıdır.

Asli Olan Saklanmaz

Kıymetli dostlar, bu bir ağıt değil; bir hafıza kaydı, bir hakikat haykırışıdır. O karanlık sahurlarda atılan o hüzünlü imza, bugün bizlerin diriliş şiiridir. Vakit dar, yol uzun, yükümüz ise bir medeniyetin haysiyetini omuzlayacak kadar ağır. Belki yorgunuz, belki vefasızlıklar içinde mahzun kaldık; ama yönümüzü Samet olana döndük.

Aynaya baktığımızda suretimizi görebiliriz; ama o karanlıkta bırakılan çocukların, o karartılı sabahların hesabı boynumuzdadır. Yaşarken eksildik evet; ama eksilen parçalarımızı adaletle ve vefayla tamamlamak zorundayız. Işığını saklayan evlerin çocukları büyüdü ve o pencereleri sonuna kadar açtı.

Unutmadık, unutmayacağız.

Çünkü asli olan saklanmaz. Ve er ya da geç, hakikat kendi kürsüsünden hesabını sorar.

Selam ve Dua ile...

Dernek Faaliyetlerinden Kareler

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneğimizin iftar yemeği, 26 Şubat 2026 tarihinde gerçekleştirildi. İftar yemeğimiz dostane ve samimi bir ortamda geçti. Derneğimizin iftar yemeğine katılan ya da katılamayan üyelerimize ve tüm misafirlerimize candan teşekkür ediyorum. Allah tekrarını nasip etsin.

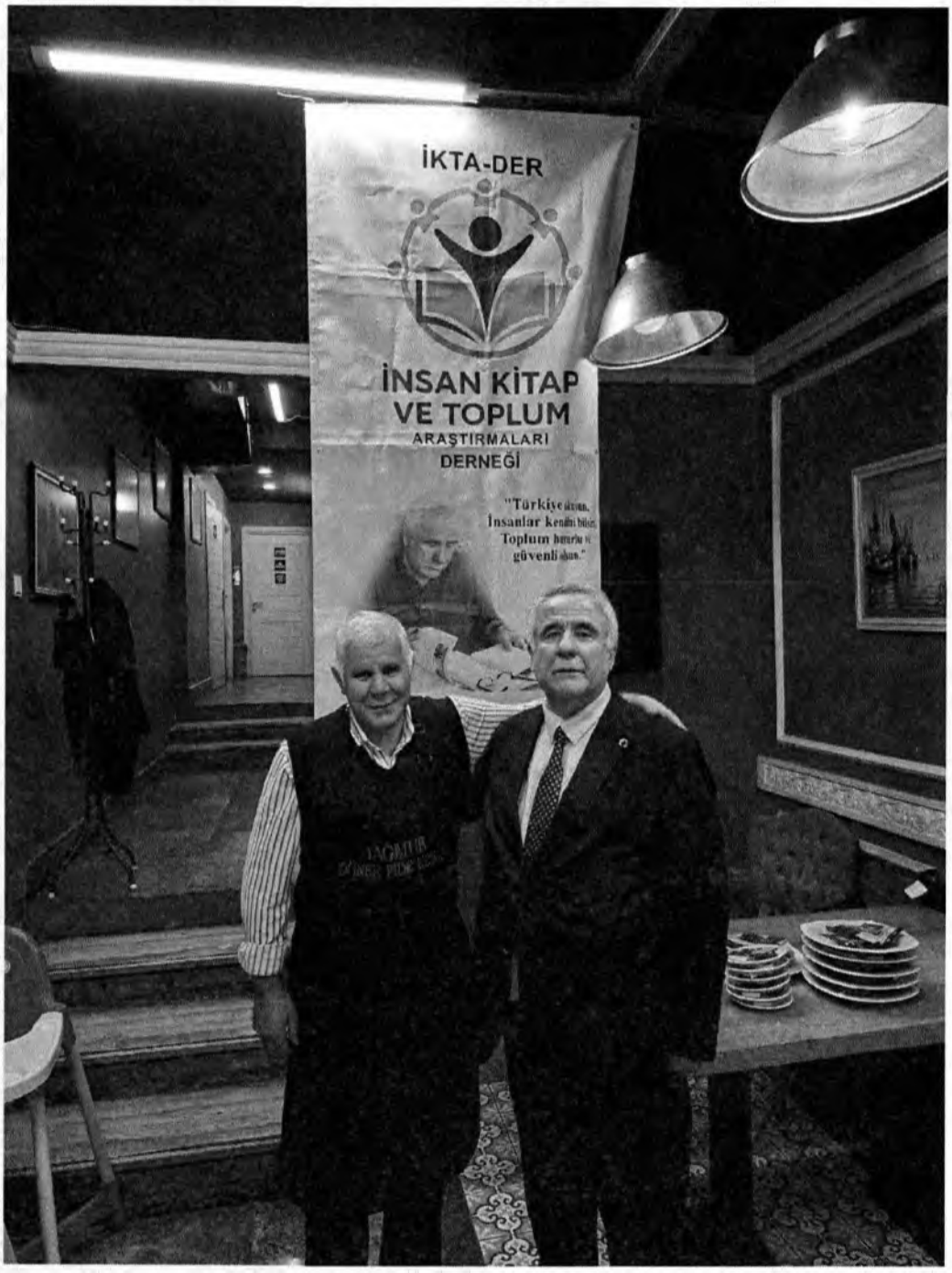

26 Şubat 2026 tarihinde bize iftar yemeği nasip eden Yüce Rabbim (cc) inşallah, 26 Mart 2026 tarihinde ya da ona yakın bir tarihte, yani Ramazan Bayramından sonra Kahramanmaraş'ta da bir başka benzeri faaliyeti gerçekleştirmeyi nasip etsin. Evet, nasipse 26 Mart 2026 Perşembe günü, yani 26 Şubat 2026 Perşembe Gününden, yani bu iftar yemeğinden tam 1 ay sonra Kahramanmaraş'ta Dergimizi Tanıtım Toplantısı gerçekleştirmeyi nasip etsin. Olur inşallah sağlıkla, hayırla, selametle ve bereketle.

Dernek üyelerimizle iftar yemeğinden bir anı.

Misafirlerimizle iftar yemeğinden bir anı.

Biz bir aileyiz.
İftar yemeğinde ailecek bir arada olduk.

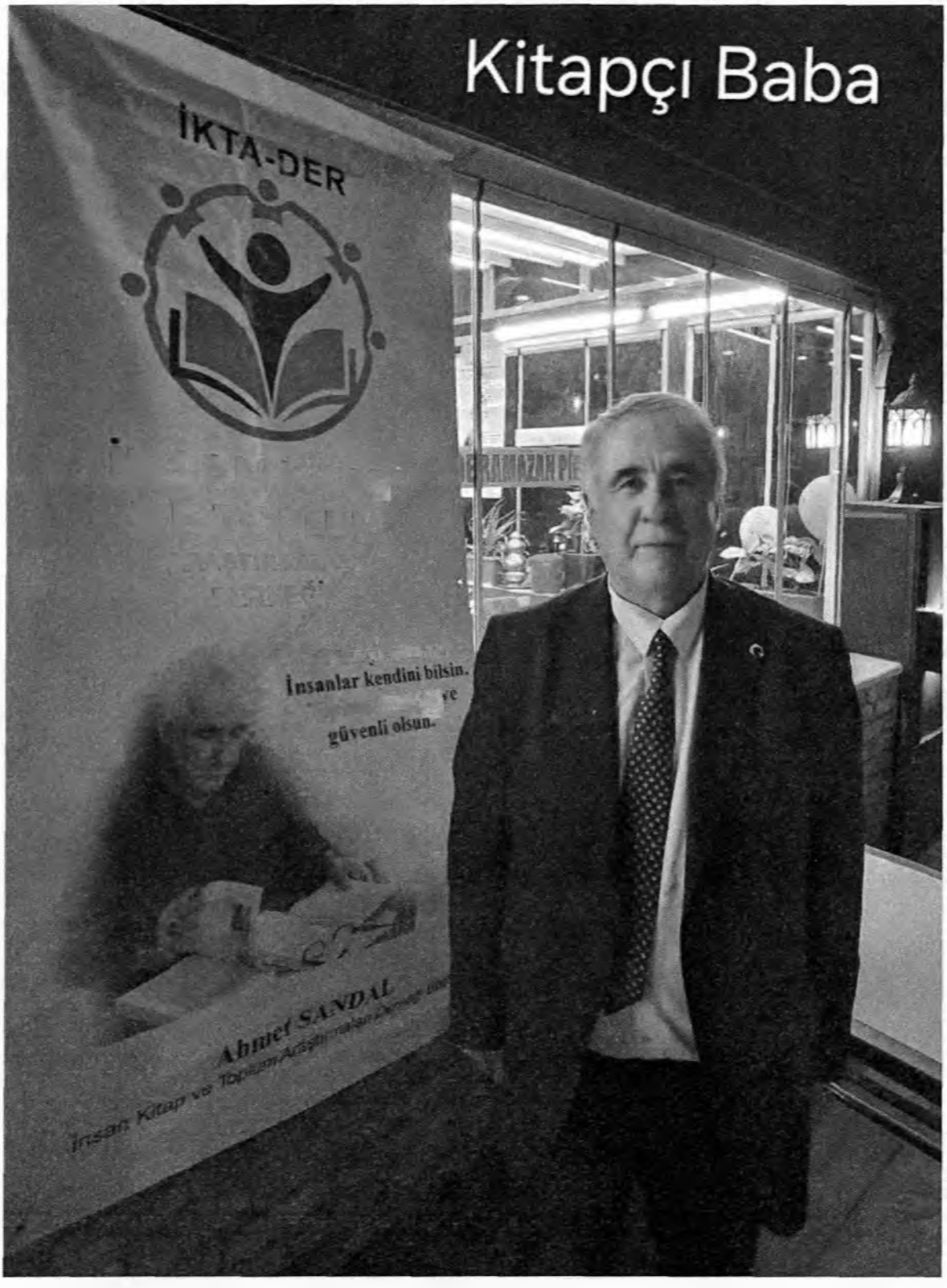

Kitapçı Baba ve İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı Ahmet Sandal iftar yemeği sonrasında huzur ve mutluluk içinde. İftar Yemeği bereketli oldu. Katılanlar memnun kaldı. Selam ve dualarla.

Her zaman yüzümüz gülsün inşallah

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği huzurlu aile ve güvenli toplum için çalışıyor.

İKTA-DER

Yuvalarımızın nadide çiçeği ve
Allah'ın emaneti kadınlarımızın bir gün değil
her gün saygıyla anıldığı ve özenle korunduğu
günleri görmek dileğiyle

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

kutlu olsun.

Ahmet Sandal

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı

Büşra ERSÖZ
Üniversite Öğrencisi, Şair Yazar

Her Şey Değişirken Biz Neyi Sabit Tutmalıyız?

Akıp gider zaman, gökyüzündeki bulutlar gibi. Kontrolü ne mümkün... Belki de kontrol edemediğimiz yegâne unsurdur zaman. Kuşların kavisler çizdiğine, bebeklerin annelerine minik uğuldamalar ile seslendiğine, yerine göre hayatın keskin ve yetişkin çizgilerinin, çocukça renkler tarafından dışa taşarak rengârenk bir deftere dönüşmesine şahitlik ederiz. Her şeyin değişimi ve zamanın kontroller dışındaki bu ilerleyişi, insandan ara sıra değil sürekli bir şeyler götürür. Bazen bir hissi, bazen bir insanı, bazen bir hatırayı... Tam bitti deriz, hayat başa sarar. Her şey değişir. Bir değişime karşı şahitliğimiz yeni bitmişken, başka bir değişikliğe ömür veririz. Ve her şey değişirken, bu dirence karşı sabit tutmamız gereken, yerinden oynatmamamız, içimizdeki vitrinde özenle saklamamız gereken yalnız tek bir şey vardır: Çocukluk. Ürpertilerin, fevkalade yol ayrımlarının, soğuk yaz gecelerinin, insanın içini kavuran kış soğuklarının, kendini bir kimliğe koymaya çalışan bütün insanların ve kendini dünyaya sıkıştırmaya çalışan bütün ruhların, zamanın acımasız değişimine karşı muhafaza etmekle yükümlü olduğu yalnız tek bir şey vardır: Çocukluk. Herkesten soyutlayıp, Dünyaya yalnız başımıza şahitlik ettiğimiz o ruşen çocukluk.

Hayatın karşımıza çıkardığı bambaşka değişimlerle baştan var oluruz. Bu değişimlere şahit olan içimizdeki o çocuğu; merhametle ve vicdanla beslemediğimiz müddetçe, var olması hiçbir şeyi değiştirmeyecektir. Onu içimizde büyütürüz. Hayata hazırlarken vicdan ile beslemedikçe ve merhamet ile geliştirmedikçe, büyütmenin neşesini değil; boşa zaman harcamanın pişmanlığını yaşarız. Çünkü uğrunda yaşlar alacağımız bu hayatta, vicdan ve merhametten yoksun olarak gün almak, pusulasız bir gemide kaptan olmaktan farksız olmayacaktır. Bizi biz yapan değerlerin ve renklerin ömrümüze sinmesi için savaşmadıkça; sahi ve dürüst bir hayata sahip olmuş olmayacağız.

Dünya sahteliklerinin körelttiği insanlığımız ve kararttığı renklerimiz için her defasında savaşmak zorundayken, vicdan ve merhametimizi içimizdeki çocuğa, ziynet olarak takmalıyız, onu rengârenk giysilerle süslemeliyiz. Her yaşımızda içimizde bu varlığı hissetmeli ve yanımızda kim varsa, hangi canlı bulunuyorsa ona aksettirmeli, ruhuna o inancı üflemeliyiz.

Otuzlarında bir insan, hayatın taktığı çelme sonrası; çocukça bir hevesle baştan başlamalı o düştüğü yerden. Bir anne çocukça baştan doğmalı, bir baba çocukça ağlamaktan korkmamalı. Her oyuncak kaybedişinde, inatla gülen bir çocuğun inancını almalı mühendisler. Doktorlar, onlar kadar hassas olmalı. Bir bahçıvan onlar kadar nazik, bir öğretmen onlar kadar başka bakmalı hayata. Her seferinde başka bir çocuğu bulmak mümkün olmadığı için, insan kendi içindeki çocukla büyümeli. Evet, onunla büyümeli ama onu sonsuza dek muhafaza edip çocuk bırakmalı, o çocuğu büyütmemeli. Ağladığında kendi sığınağı, güldüğünde mutlak sırdaşı olmalı kendinin. Küçükken yaşadığı olayları defaten ve ısrarla, süresiz bir sancıyla, kendine hep en baştan, tüm varlığıyla tekrar tekrar hatırlatmalı, karmaşık hafızasında ılık bir hatırayı her seferinde baştan anımsamalı. Ve demeli: 'Her şey değişecek, bu döngü her seferinde bana bir başka sancıyı getirecek ve ben, her seferinde içimdeki çocuğu, o ruhu sabit tutacağım. Bu döngüden bir lunapark, bu değişimden bir krallık, bu kendini bulmuş çocuktan eşsiz bir insan kuracağım.'

Geçip giden ömrümüze yaka niyetine diktiğimiz şey zamandır. Değişen ve gelişen her ne varsa geride, bizim bu gezegende varlığımıza ispat olarak yalnız içimizdeki çocukluk kalacaktır. Louise Glück'ün dediği gibi: 'Çocuklukta bir kez bakarız Dünya'ya, geri kalanı hep hatıradır.'

Çocukken istediğimiz oyuncağın hırsı ile büyür, elde ettiklerimizin sevinci ile gözlerimizin dolmasına şahitlik ederiz. Yaşadıkça, yaş aldıkça, dünyayı tanıdıkça hep o hislere olan hasretimizi hatırlar, o günlere özlem duyarız. Şimdi bizden alınan, koparılıp çalınan ne varsa geride; onlara bakalım. Fark ettik değil mi? Hepsinde o minik halimizin hüznü yüreğimizi sızlattı. Koşa koşa kaçtığımız kâbuslarımız oradaydı. Renkli boyalarımızın içimize verdiği o eşsiz hissiyat oradaydı. Duygularımızın doruğu ve dehlizlerdeki hazinelerin hepsi oradaydı: İçimizdeki o çocuktaydı. Bir kere baktık hayata o zaman, artık geriye kalan ne varsa hepsi, bahar esintisinde bir hatıraydı.

Ben kendime bakıyorum şimdi, çocukluğum geçmiş evet. İçimde bir yerlerde duruyor elbette ama geçti o güzel günler. Kaygısız sürülen bisikletler, telaşsız koşulan bayır aşağı heyecanlı yarışlar... Yavruluktan yeni çıkmış bir kedinin ürkekliğine sahibim. Bu yaşın dolaylarında insan böyle olur sanırım. Adım atasım geliyor o büyük âleme fakat bu derin korkular, korkulara uğrama ürpertisi ve dahi adım attığım an sırtıma binen yüklerin beni ezmesi gibi tasaların hamalıyım. Korku desen öyle değil, savaşma içgüdüsü desen o değil... Yaşamayı bilememenin ve dünyanın binbir halini merak etmenin arasındaki o çizgideyim. Her seferinde çizgiden hoplama ümidime, ayak bağı olarak ümitlerim dolanıyor. Soruyorlar, niçin böyle? Bilmiyorum. Yalnız yüreğimde biriken, ruhuma böylesine içten ve sarsıcı şekilde nüfuz etmiş bu hissin üzerimden gidişini beklemekteyim. cevap verme kudretine henüz erişebilmiş değilim.

O kudrete erişmek demek, zamanın geçmesi demek: Yıllara hapsedilen ümidin zindanda çürümesi demek. Tahayyül sınırlarını zorlamak isterken, bir küçük ağaca takılmak. geçememek demek çitlerden. Mavi gökyüzünün çeşitlerinde hep siyaha rastlamak, yağmurda ıslanmayı dilerken, şimşeklere kurban olmak demek. Bilmemek kendini ve dahi içindeki o ruhani, anlamsızlık atfedilen garibâne hisleri. Buna sanırım yorgunluk diyorlar. Büyüdüğüm, büyüdüğümüz için böyle hissettiğimizi büyüklerimiz diyorlar. Ama ben içimdeki, içindeki çocuğa sesleniyorum. Her şey değişirken sen sabit kal, kalmalısın. Çünkü hayat bu demektir. Büyüsen bile hâlâ oyuncak biriktirmek, çocuk vicdanınla hayatta kalmaya çalışmak demektir. Artık renk aramıyorum, çünkü gökyüzünün bütün renklerini unuttum, çocuklar hariç bütün renkler bende siyah beyaz dostum. Bütün renkleri çocuklarda, çocuklukta arıyorum. buluyorum. Dünyanın ağır acısından yalnız böyle kurtulacak, bu sayede iyi bir ruh olacağız sadece bunu biliyorum.

Büşra ERSÖZ
Üniversite Öğrencisi, Şair Yazar

Adım

Bir bebek misali attığın şu adıma.
Yürürken düşeceğim/ bil ki ruhum sendeli,
Hayat bu, mümkündür/düşerim de, aldanma.
Mavi renk siyah olur, sakın ola inanma...

Koştuğum sensin ,kaçtığım ben.
Adım atınca gider, "hu hu" diyen bebekler.
Gün doğsa ne olmuş, batan hal beni bekler.
Adım attım sanma
sakın.
Bebekler de
sendeler.

Bir koku, zarafet, müthiş bir nimet say.
Minik minik koşmak, belki şekerden kaçmak.
Bilinse zehir olduğu,
Olur muydu kavuşmak?

Bir bebeğin adımı belki hayatı tutar.
Kuş uçar, günler/
Koşsun .diye kovalar.
Bir zarafet timsali sade bir adım atar.

Gece uzun bitmez,
kuş uçmaz,
kervan geçmez.
Hasta bir çocuk, belki sabahı bulur,
Annelerin duası sende azizlik olur.
Bir sima dediğin,
Sanki nedir?
Seninki bende, benimki sende can bulur.
Hasret olmuş belki gök,
Yüzün bende ırakta.
İki güvercinin /
görüştüğü kayalıkta,
Belki bir ağaçta ya da mavi sefahta,
Seni aramadım ama bulacağım.
Seni özlemedim
ama bil ki
bir gün kavuşacağım.

Baldan tatlı nicesi, hepsi birer serçe mi?
Bak belki kendini, adım atsan göreceksin.
Burası baki değil, ölüm iradesizdir.
Bil ki, bilmeden/aniden göçeceksin.

Ahmet SANDAL

İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı, Şair ve Yazar

*Ya Beklenen Nesil Sizsiniz Ya Da Nesilsizsiniz!**

*"Kim var?" diye seslenilince, sağına ve soluna
bakmadan fert fert "ben varım!" diye
haykıran ve her ferdi "benim olmadığım yerde kimse yoktur!"
şuuruna sahip bir Gençlik ve Nesil yetiştirmeliyiz.
(Necip Fazıl Kısakürek)

Davası için Dünya'yı ayakları altına almış.
İsterse Dünya'da yapayalnız bir başına kalmış.
Korkusuzca yaşamış, meseleler içine dalmış.
"Ya beklenen nesil sizsiniz, ya da nesilsizsiniz."

Allah'ın rızasını en büyük gaye ve maksat bilmiş.
Bunu Dünya'da en büyük mutluluk ve tat bilmiş.
Hak Davada şehadeti en büyük murat bilmiş.
"Ya beklenen nesil sizsiniz, ya da nesilsizsiniz."

Kim ne söylerse söylesin, aldırış etmeyen.
Övenlerin de, yerenlerin de yolunda gitmeyen.
Para, pul, makam ve mevki için kaybolup yitmeyen
"Ya beklenen nesil sizsiniz, ya da nesilsizsiniz."

Nefsini ve şeytanı ayaklar altına alıp süren.
Huzur ve güven dolu bir toplumu ilmik ilmik ören.
Allah'ın Peygamberini tek rehber ve önder gören.
"Ya beklenen nesil sizsiniz, ya da nesilsizsiniz."

Umutsuzluk veren sesleri dinlemeyen, duymayan.
Dünyacılarla hareket etmeyen, onlara uymayan.
Gece gündüz demeden çalışıp boş boş uyumayan.
"Ya beklenen nesil sizsiniz, ya da nesilsizsiniz."

Dünya birleşip üzerine gelse de tek başına.
Yola kararlılıkla devam eden, bakmadan yaşına.
Sahip çıkan Vatanın toprağına ve her bir taşına.
"Ya beklenen nesil sizsiniz, ya da nesilsizsiniz."
"Ya beklenen nesil sizsiniz, ya da nesilsizsiniz."

Ahmet SANDAL
İnsan Kitap ve Toplum Araştırmaları Derneği Başkanı, Şair ve Yazar

Dergimizin 5. sayısını hazırlarken, bir taraftan da Dünya'daki çok önemli gelişmeleri de müteessir olarak mahzun, mazlum ve mağdur bir şekilde takip ediyordum. Müteessirim çünkü Müslümanlar olarak yıllardır hep acı ve keder içindeyiz. Mahzunum çünkü hüznüm yıllardır Ümmet-i Muhammed'in birlik içinde olmamasından ve başsız oluşundan. Mazlumum çünkü zulüm gören biziz. Özellikle de son yüz yıldır Batılı Haçlılar ve Siyonistler adeta Dünya'yı bize zindan ettiler. Mağduruz çünkü yıllardır saldırı altındayız. Bu ahvalde elimizden bir şey gelmiyor. Ancak dilimizden ve kalbimizden bir şey gelebiliyordu ki, zaten bu da imanın en zayıf derecelerindendir. Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed şöyle buyurmuştur: "Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle buğzetsin (dua etsin düzelmesi için ya da beddua etsin kötülüğün ortadan kalkması için) ki, bu imanın en zayıf derecesidir." Sosyal medyadan dilimizden geldiğinde haykırışta bulunduk. Bir de dua edebildik. Ayrıca beddua ettik. Eğer bunları da yapmamışsak bu ahvalde, maazallah, imansızız.

Evet, Ümmet olarak müteessiriz, mahzunuz, mazlumuz ve mağduruz. 1948 yılından ve daha öncesinden beri, Dünya'nın baş belası terörist Siyonist İsrail ve onun yardakçısı ABD yönetimi zulüm üstüne zulüm işlemekte ve adeta pervasız bir şekilde Müslümanlara alçakça saldırmaktadır. Ve bugün de yani 28 Şubat 2026 günü de zulüm üstüne zulüm işlendi. İran'a saldırdılar. Yıllarca Filistin, Irak, Suriye, Lübnan, Afganistan, Libya ve çevresinde zulüm üstüne zulüm yapan terörist siyonist İsrail ve şerefsiz ABD yönetimi bu gün İran'a topyekûn saldırdı.

28 Şubat 2028 günü yani Şubat'ın son günü.

Şubat'ın son günü dilimden ve kalbimden geçirdiklerimi şöyle özetleyebiliriz.

1-Ey Allah'ım! Şu oruçlu dilim ile, yanan yüreğim ile dua ediyorum. ABD'nin Başkanı Trump denilen cehennem odununu ait olduğu yere tez zamanda gönder. Şimdi de İran'a saldırdılar. Füze üstüne füze atıyorlar İran'a. Bu cani o kadar pervasız ve yalancı ki, en tehlikeli mahluklar siyonistler yani Trump'ın kendisi ve etrafındakiler olduğu halde, Dünya için en büyük tehdit ve tehlike kendileri iken, hedef saptırıyorlar. Sanki İran tehditmiş gibi hedef göstererek insanlığı kandırmaya çalışıyorlar.

Ey Allah'ım, azgın ve sapkın Trump denilen o caninin Dünya'da işi yok. Onun yeri cehennem çukuru. Onu yerine gönder Ey Allah'ım!

Amin

2-İsrail denilen terörist siyonist oluşum 2028 yılını göremeyecek.

"Kuzeyden gelen Arslan, İsrail'i paramparça edecek."

3- İran kendisini savunuyor. İran da Siyonistlere cevap veriyor ve füze atıyor.

İran'ın isabet eden her füzesi.

Ruhumun sevinci ve neşesi.

Tepelerine tepelerine vur, İran.

Dünya olsun siyonistlere zindan.

4-İran yenilirse Türkiye yenilir.
Çünkü İran, siyonistlerin önünde bir barikat.
Barikatın bu tarafında Türkiye var.

5-Bir tek siyonist bile Dünya için tehdittir. Yokedilmelidir.

6-Devlet başkanlarını evinden, yatağından alıp kaçıran ya da evinde, makamında öldüren, her türlü caniliği yapan bir suç şebekesi, terörist siyonist İsrail ve onun yardakçısı ABD.

Eğer insanlık birleşerek bu suç şebekesini darmadağın etmezse sonumuz, akıbetimiz feci.

Bu şebeke, isterse herkesi evinde, yatağında ve her nerede olursa olsun öldürmek için her türlü imkana sahip.

Bir ay kadar önce gece yarısı kendi Ülkesinde, evinde Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Madura'yı yatağından alıp kaçıran haydut Donald Trump ve terörist Binyamin Netanyahu, bugün 28 Şubat 2026 günü İran Dini Lideri Ali Hamaney'i sabah işyerinde bombalayıp öldürdü. Kimse güvende değil.

Kesinlikle kimse güvende değil.

Ya "köleyim" diyerek bu suç şebekesi önünde diz çökeceksiniz, ya da "ölümü" seçeceksiniz.

Biz köleliği değil, ölümü de değil, cihadı seçtik.

Ve galip geleceğiz.

İnşallah.

7- En sonunda bir seslenişim:

Siz alçak Batı, siz alçak siyonistler, siz bilumum emperyalistler!

Allah'ı hesaba katmadınız ve zulmünüzü alenen işlediniz.

Kimseden korkmuyordunuz çünkü.

Ancak, Allah sizi hesaba kattı.

Ve sizi karanlıklar içinde bıraktı.

Ve orada boğulacaksınız.

Orada bundan önce yakılıp yıkılanların.

Densiz kavimlerin yanına gönderileceksiniz.

Ne Ad kaldı, ne Semud!

Ne Firavun kaldı, ne Nemrud!

Kafirler ve zalimler dinleyin!

Vallahi toz duman olacaksınız.

Vallahi ezilmiş zerrecikler haline getirileceksiniz.

Anlamadıysanız hâlâ şayet:

Kur'an'dan bir ayet:

"Ve onların yaptıklarının tamamını savrulmuş toz zerresi gibi boşa çıkaracağız." (Furkan Suresi, 23)

Gün yakındır.

Zalimlerin sonu yakındır.

Artık onları kendi haline bırak.

Ne onlara üzül, ne onları sakındır.

Vesselam.

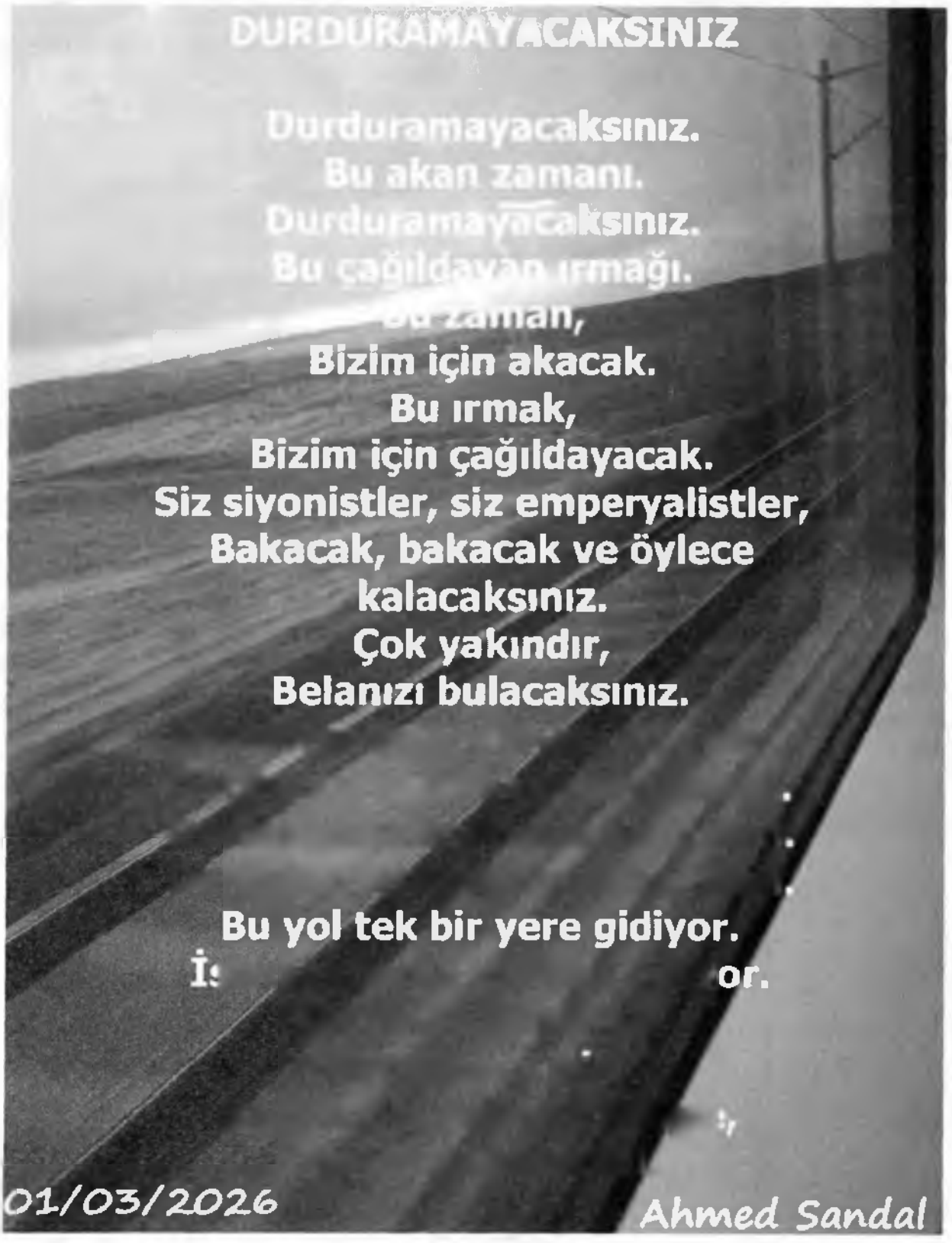
DURDURAMAYACAKSINIZ
Durduramayacaksınız.
Bu akan zamanı.
Durduramayacaksınız.
Bu çağıldayan ırmağı.
Bu zaman,
Bizim için akacak.
Bu ırmak,
Bizim için çağıldayacak.
Siz siyonistler, siz emperyalistler,
Bakacak, bakacak ve öylece
kalacaksınız.
Çok yakındır,
Belanızı bulacaksınız.
Bu yol tek bir yere gidiyor.
İ
or.
01/03/2026
Ahmed Sandal

PiXON

Yapay Zeka ile Akıllı Sistemler

Veriyi anlamlı içgörülere dönüştüren yapay zeka çözümleri geliştiriyoruz. İş süreçlerinizi hızlandıran, maliyetleri azaltan ve rekabet gücünüzü artıran akıllı altyapılar kuruyoruz. Karar alma mekanizmalarınızı güçlendiren analiz ve tahmin modelleriyle işletmenizi bir adım öne taşıyoruz. Ölçeklenebilir ve güvenli mimarimiz sayesinde büyürken performanstan ödün vermiyorsunuz.

Yenilikçi Yazılım Çözümleri

İş süreçlerinizi hızlandıran, modern ve ölçeklenebilir yazılım altyapıları geliştiriyoruz.

Güvenli ve Stabil Sistemler

Veri güvenliğini öncelik haline getiren, kesintisiz çalışan altyapılar kuruyoruz.

Global Düşünün Dijital Büyüyün

Çoklu dil ve çoklu tenant destekli sistemlerle sınırları kaldırıyoruz.

www.pixon.com.tr

pixonyazilim

linkedin.com/company/pixonyazilim

0 (850) 335 1646

Avşar Mahallesi, Batı Çevre Yolu Bulvarı, KSÜ Teknokent No:5
Onikişubat/Kahramanmaraş

ALİ KÜÇÜKDAĞLI

"Güzel yazı yazan birini gördüğümüzde, o kimseyi -özenli, zarif ve dikkatli- bir kişilik olarak değerlendiririz O hâlde; gelecek nesillere, bu özelliklerini geliştirecek eğitim verilmelidir."

EĞİTİMLİ BİR İNSANIN (BENLİĞİNE) VERMESİ GEREKEN ÖĞÜTLER

- Az ve öz konuş
- Her konuda haklı çıkmaya çalışma
- Diyaloglarda "tasarrufa" git, sığ sohbetlerden uzaklaş
- Hayatından çıkmak isteyenleri özgür bırak
- Geçmişe üzülmeyi ve pişmanlıkları bırak
- Olumsuz durumlarda duruşunu koru
- Yaşamında yolunda gitmeyen işler için insanları suçlama, Allaha tevekkül et
- Diğergam ol, başkalarının mutluluğuna ve başarılarına sevin
- Mutlu ederek mutlu olmaya çalış
- Yargılamayı bırak, hoşgörüyle yaklaş
- Empati yaparak, daha çok affedici ol
- Hata yaptığında özür dilemekten çekinme
- Kendi değerini ve zamanın kıymetini bil
- İçsel kavgaları bırak ve kendinle uzlaş
- Fanatikliği ve bir tarafa ait olma hissini bırak
- Kontrolü sende olmayan şeyler için endişelenmeyi bırak
- Konuşmaktan çok dinlemeye ve anlamaya çalış
- Kabul görmek, onaylanmak, sevilmek için çabalamaktan vazgeç